

Kerstboek

Het Licht schijnt overal

Uitgeverij Ploegsma · Amsterdam

KERSTBOEK

Het Licht schijnt overal

Met bijdragen van

A. Fokker, M. J. D. Halbertsma-Blanson Henkemans,
Maja van Heemstra, M. Hesper-Sint, J. E. Kuiper,
Mien Labberton, J. Maloney, A. Rutgers van der Loeff-Basenau
en N. G. J. van Schouwenburg

ILLUSTRATIES
VAN ADRIALINDO

UITGEVERIJ PLOEGSMA - AMSTERDAM.
MCMLIII

I N H O U D

Vaders dubbele Advent	Marian Hesper-Sint	12 3
Het wonder	M. J. D. Halbertsma-Blanson Henkemans	 7
Het Kerstfeest van Dominee en Mevrouw Wessels	N. G. J. van Schouwenburg	 14
De goede dieren	naar een oud-Engels Kerstlied, 12e eeuw	 19
Kerstmis in de haven van Cadiz	A. Rutgers van der Loeff-Basenau	 20
Het kerstspel in het Weeshuis	Maja van Heemstra	 27
Toch niet alleen	Mien Labberton	 32
Sampo, de Lappenkleuter	J. E. Kuiper	 37
Het Kerstfeest van Herman Ding Ho	J. Maloney	 44
Zelf aan het werk!	Mien Labberton en Aafje Fokker	 48

Voor de derde maal komen wij thans met ons Kerstboek uit. De uitgaven 1951 en 1952 waren een succes; beide oplagen werden uitverkocht. Ook de prijsvragen in de rubriek „Zelf aan het werk” bleven in de smaak vallen. Meer dan 1200 jongens en meisjes zonden in het vorige jaar hun werk in. Ruim 120 prijzen aan boeken werden uitgelooft.

Wij gaan verder op deze weg en bieden de Nederlandse jeugd dit nieuwe Kerstboek „Het Licht schijnt overal — 1953” aan. Wij streefden ernaar weer een goed en verantwoord Kerstboek te brengen met boeiende verhalen voor verschillende leeftijden. Ook de rubriek „Zelf aan het werk” ontbreekt niet; bovendien werd een knutsel-rubriek toegevoegd.

UITGEVERIJ PLOEGSMA.

Vaders dubbele Advent

MARIAN HESPER-SINT

Moet je niet naar huis, Geertje? „Het is al haast donker.” De dikke bakkersvrouw, rood van de Zaterdagse drukte, had haar hoofd om de hoek van de deur gestoken en trok het haastig weer terug, zonder antwoord af te wachten. In de achterkamer waar haar dochtertje Lenie met Geertje van de vrachtrijder aan het spelen was, viel even een stilte. Geertje keek naar de klok en zei toen, zuchtend: „Half vijf al, jammer.” Toen ruimden ze snel op en even later liep Geertje langs de donkere dijk.

Brrrr, wat was het koud, ze kon haast niet tegen de snijdende wind opkomen. Zou de kachel thuis al branden?

Sinds moeke een half jaar geleden was gestorven, verzorgde buurvrouw hen zo goed mogelijk, maar nu was ze gisteren zelf ziek geworden.

Vader had vanmorgen de kachel wel klaar gelegd, maar zou hij al thuis zijn? Verdrietig schudde Geertje even het hoofd en stak haar handen nog wat dieper in de zakken. Vader was de laatste tijd aldoor zo laat en ze had heus wel gehoord, wat omoe, snibbige omoe, laatst tegen buurvrouw had gezegd: „Als er geen gezelligheid thuis is lopen de mannen eruit.” Toen ze binnenkwam had omoe gezwegen, maar Geertje kon het niet meer vergeten. Vader zat vaak in het bierhuis, als zijn werk klaar was. Dat deed hij vroeger toch niet. Hè, ze wou, dat ze een echte omoe had, lief en zacht, waar ze eens mee praten kon, en bij wie ze op visite kon gaan als ze zin had. Als ze bij deze omoe kwam had ze altijd wat te vitten, nooit was er iets goed, je kon er maar beter vandaan blijven.

Boeh, nou ging het nog hagelen ook, au, wat deden die harde korrels zeer aan je gezicht. Het maakte zo'n herrie dat ze de fiets achter zich niet hoorde en verschrikkelijk schrok, toen een zware stem vlak bij haar oor plotseling hard zei: „Kom maar gauw achterop, kleintje.”

Nee maar, het was de wachtmeester. Verlegen keek ze op naar de grote, brede man, maar die knikte goedig en tilde haar vlug op zijn bagagedrager. „Ik breng je wel, ik kom immers toch langs je huis,” baste hij nog en toen reden ze ook al.

Fijn ging dat, je voelde geen hageltje meer en het was achter die grote rug net of je bij een kacheltje zat, nu de wind niet meer in je gezicht sloeg.

Boems, ze waren er ook al. De wachtmeester hield zich met zijn been tegen het hekje staande. Geertje sprong eraf, zei zacht: „Dank U wel,” en terwijl de man alweer wegreed, riep hij lachend: „Voor nou en nog eens, hoor. Ga maar gauw naar binnen.”

Naar binnen... ja, maar alles was nog donker. O, wat naar! Ze grabbelde in de schuur naar het geheime plaatsje waar de sleutel lag en ging het koude huisje binnen. Toen ze het licht opstak kon ze wel huilen, zo kil en alleen voelde ze zich.

Meestal was vader op Zaterdag niet zo laat. Ze moest ineens weer denken aan wat omoe had gezegd. Hoe maakte je het gezellig? Hoe deed moeke dat vroeger toch?

Ze keek de kamer rond, en ineens zag ze hoe het op Zaterdagmiddag was, toen moeke nog leefde: Vader vroeg thuis, het hele huis ruikend naar boenwas en de extra koffie die moeke had gezet en het mooie roodpluchen tafelkleed op tafel, met een wit kleedje en een vaasje bloemen of een plantje erop. Dat kleed lag er nooit meer en nu de kamer niet was opgeruimd was het helemaal naar.

Even stond ze te aarzelen en toen bedacht ze, dat ze zelf moest gaan proberen voor gezelligheid te zorgen, ze werd toch al acht en buurvrouw leerde haar dikwijls kleine werkjes. Ze kon dan zeggen: „Kom kind, je moet maar vroeg leren aanpakken.”

Kom, nu eerst de kachel aan. Dat mocht ze eigenlijk niet doen van vader, maar ze zou immers wel voorzichtig zijn? Ze was groot genoeg.

Vlug streek ze een lucifer af en hield die bij de krant die onderin lag. Toen zei ze: „Brul nou maar raak, hoor!” En of het kacheltje het gehoord had, begon het ook meteen te loeien en te razen dat het een aard had. Geertje sloot het klepje tot op een kier en toen gromde en bromde het daarbinnen als een kwade hond in een hok. Ze lachte zacht. De kachel was net een broertje van de heel grote op school en daarop stonden dezelfde Franse woorden: „Je brûle tout l'hiver...” en nog een woord dat ze niet wist uit te spreken. De juffrouw had verteld wat het betekende: Ik brand de hele winter zonder uit te gaan, maar Geertje dacht liever dat het betekende: Ik brull! Want het was immers net brullen wat de kachel deed als hij pas begon te branden! Ziezo, nu de kolen erin, je voelde de warmte al. Wat was die kolenkit zwaar, maar het lukte toch. Ze trok nu haar mantel uit en zat even op de stoof de kamer rond te kijken, wat ze nu kon doen. Opruimen en water opzetten. Dat kon mooi op de kachel.

De kruimels van 's morgens lagen nog op het tafelzeil en een late vlieg kroop in de gemorste suiker rond.

Een kerstvlieg, dacht ze. Ach ja, morgen was het de eerste Adventszondag en nu zouden er vast geen kaarsen zijn, want vader zou er wel niet aan denken, als hij de boodschappen haalde. Ze voelde hoe haar keel dik werd van verdriet, maar dapper slikte ze het weg en begon met gezellig-maken. Ze veegde de vloer bij, ruimde de vuile kopjes weg en maakte het tafelzeil schoon. Maar waar was nu het Zondagse tafelkleed, dat al zo lang niet meer werd gebruikt? Ze zocht in de linnenkast en vond het in de onderste lade. Daar was ook een platte doos met keurig gesteven kleedjes. Ze veegde de as om de kachel op en waste toen de kopjes met het water dat intussen vrolijk stond te zingen. Toen ze het theeblad netjes had geschikt keek ze voldaan rond. Zie je, nu was het gezellig. Wat zou vader wel zeggen? Eigenlijk moest er nog een vaasje met bloemen op tafel. Bloemen? Ach nee, die waren er nu niet, maar buurman zou het niet erg vinden als ze een paar takjes hulst afsneed aan hun kant, want de boom groeide half over hun heg. Ze deed het en toen ze in de nu lekker-warme kamer opnieuw op het stoofje zat, moest ze weer aan morgen denken. Jaren geleden had vader uit een dikke berkentak zelf een adventskandelaar gesneden. Toen deed hij nog zulke gezellige dingen; daar leek nu wel nooit meer van te komen. De kandelaar lag in de doos bij de kerstversiering op zolder. Ze wist nog hoe mooi het stond, die vier witte kaarsen. Elke week was er één meer aangestoken. Net als juf vanmorgen had verteld was het alles ter ere van het grote Licht dat voor de mensen was gekomen toen het Kindje in Bethlehem werd geboren. Gods Licht. En elk kaarsje meer betekende, dat we nu naar dat Licht toegingen. Elke week een stukje dichterbij, tot het heerlijke Kerstfeest er was. Ze wist

nog heel goed hoe het verleden jaar was. Elke Zondag had moeder in de schemering één kaars meer aangestoken, telkens niet lang, want ze moesten toch een keer alle vier tegelijk branden. Maar lang genoeg om er een poosje stil bij te zitten en samen te zingen van „Nu-daagt het in het Oosten”, dat zo'n mooie wijs was, of een ander advents- of kerstlied. Als vader nu gauw kwam zouden de winkels misschien nog niet dicht zijn. Zou hij dan nog wel kaarsen willen halen?

Geertje stond op om even op de wekker te kijken en ze schrok: het was al zes uur geweest. Waar bleef vader nu? Had hij een ongeluk gehad? In het buurhuis ging de achterdeur en even later werd er op hun deur geklopt? „Ben je erin, buurman?” Meteen kwam buurman Scholte ook binnen. Hij had een pan in zijn handen. „Zit je nog alleen, kind?” vroeg hij verwonderd. „Hier is rijstebrij, meer konden we vandaag niet klaar maken, maar Maandag is buurvrouw wel weer op de been hoor. Wie heeft het hier zo opgeknapt?”

„Ik”, zei Geertje trots. „En rijstebrij is erg lekker”.

„Mooi, dat mag ik horen”.

Meteen betrok Geertjes gezicht weer en bedrukt zei ze: „Vader blijft zo lang uit, ik ben bang”

„Je mag wel zo lang bij ons komen, hoor,” zei buurman goedig. „En je moet niet zo gauw ongerust zijn, misschien heeft vader wel een leuke band of zoiets. Nou, als het je te lang duurt, kom je maar.”

Buurman was alweer weg. Nee, ze ging niet naar het buurhuis, ze wou op vader wachten en zijn gezicht zien, als hij zo'n mooie kamer vond. Over het bierhuis had ze niet willen praten met buurman, maar ze dacht er wel aan.

Hoorde ze daar een motor? Het leek wel een zware wagen... Ja! Ze kon wel juichen, de wagen reed langzaam de loods naast het huis in, de deur sloeg hard dicht. Echt vader, die sloeg altijd zo met die deur. Maar ze ging hem niet tegemoet.

Zo vond vader zijn meisje als een huismoedertje naast de kachel op hem wachten.

„Dag meisjemaat,” zei hij en gaf haar een zoen, die erg prikte, maar dat hinderde niet, want... ze rook géén drank.

„Waar bleef u toch? Ik was zo bang,” klaagde ze zacht.

„Malle meid, ik loop toch in geen zeven sloten tegelijk. Ik had zulk ver werk vanmiddag, en het is bar slecht weer. Hè, wat is het hier lekker.” Behaaglijk wreef vader zijn handen, keek eens rond en vroeg verbaasd: „Is buurvrouw weer beter?”

Geertje schudde het hoofd en keek vader verwachtend aan. Begreep hij het niet?

„Jij hebt toch niet...?” vroeg hij, en wuifde met zijn hand in het rond.

„Ik heb het gezellig gemaakt,” vertelde ze. „Ik dacht... ik dacht...” Een beetje bang en heel zacht zei ze: „Als het gezellig is, gaat U dan nóóit meer naar het bierhuis?”

Het was of er even iets door de man heenschokte. Toen liet hij zich in een armstoel vallen, trok Geertje op zijn schoot en zei: „Kom jij maar eens hier, kleine prul, en vertel me wat er allemaal in dat hoofdje is omgegaan.”

Ze vertelde alles, van dat wat omoe had gezegd, hoe naar het was vader telkens niet te vinden als je thuis kwam, hoe ze gedacht had, dat zij nu wel groot genoeg was om voor de gezelligheid te zorgen, en toen, heel bedroefd, dat het nu te laat was om adventskaarsen te halen.

Vader luisterde heel stil, maar bij de laatste woorden sprong hij op, en zei kort: „Even geduld, ik kom zó terug.”

Waar ging hij nu ineens heen? Had vader wat vergeten? Door een kier van het gordijn zag ze hem weghollen in zijn half-aangeschoten duffel. Het duurde geen vijf minuten of hij was alweer terug en legde een lang wit pak voor haar neer.

„Hier, kleine zorg,” zei hij en lachte.

Toen Geertje aan het pakje raakte begon er iets in te rollen, waardoor het vanzelf open ging. Kaarsen! Vier lange, heel lange, zo mooi als ze nog nooit hadden gehad.

„Dacht jij, dat ouwe Jan Baars me na zessen niet een paar kaarsen voor jou zou willen geven? Nou heb je je adventslicht. Morgenmiddag gaan we eerst bij omoe eten, want buurvrouw kan niet koken nu, maar we gaan vóór donker naar huis. Dan halen we de kandelaar van zolder en zetten die prachtige kaarsen erin.”

„En die steken we dan aan, één kaars,” zei Geertje, haast ademloos.

Die steken we aan, want daar is hij voor,” knikte vader.

„En dan gaat U vertellen. Of gaan we zingen?”

„Allebei”, beloofde vader. „Dat wil zeggen: ik vertel en jij zingt, want zingen, nee, dat kan ik niet, ik heb allemaal schuurpapier in mijn keel.”

„Op Uw wangen ook!” plaagde Geertje en toen moesten ze samen erg lachen, tot Geertje plotseling riep: „We moeten eten, vader, de rijstebrij wordt koud.”

Maar vader had nog wat te zeggen, hij boog zich naar haar over en zei zacht, dichtbij haar oor: „En naar het bierhuis ga ik niet meer. Het is zo moeilijk zonder moeke, maar jij, kleintje, maakt het mij weer licht.”

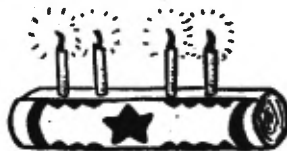
„Net als Advent,” knikte Geertje.

„Voor mij dan een dubbele Advent,” zei vader ernstig.

Maar toen pakte hij haar bij de armen, zwaaide haar hoog in de lucht en riep:

„En nou, huismoeder in de dop, hoe lang moet ik nog honger lijden?”

De rijstebrij was lauw, maar ze waren zo blij, dat ze dat niet erg vonden!

Het wonder

M. J. D. HALBERTSMA-BLANSON HENKEMANS

„t **W**ordt weer een bijzonder heldere nacht,” zei Jozef, de Vader van het kleine kindje Jezus. Hij trad de bescheiden ruimte binnen, van het huisje, juist even binnen de stadspoort, waar hij met Maria en de baby, niet zonder moeite, een onderdak had gevonden. Wat was er in de laatste weken, sedert hij met Maria bij de volle herberg te Bethlehem aanklopte om nachtverblijf, toch veel wonderlijks gebeurd! Het kindje Jezus was ten slotte in een stal geboren, omdat er nergens anders plaats voor hen was, en Maria had het kleine, donkere kindje in een krib moeten neerleggen, omdat ze voor hem geen wiegje bezat. Toen waren de vrome herders gekomen, die hen vol vreugde en eerbied vertelden van alles wat zij van de Engelen hadden gehoord. Over hun hemelse zang, ter ere van God en dit kindje, en hoe een Engel hen zelf de weg naar de stal had gewezen. Ontroerd hadden ze geluisterd.

In geloof waren de herders voor het kribbetje geknield, en met zachte, stille blik had Maria naar hen gekeken. O, het werd haar bijna te machtig! In stilte dacht ze na over wat ook de Engel, toen ze nog in Nazareth woonde, haar in haar stille meisjeskamer had voorspeld. Het leek allemaal zo onwerkelijk, maar Maria bezat een vast geloof, en ze wist, dat God haar had uitverkoren om de moeder te zijn van dit kind, dat met een bijzondere opdracht in de wereld was gekomen. Ze kon er met niemand over spreken, omdat deze dingen alleen zouden kunnen begrepen worden door mensen die mét haar geloofden. Ze zou het niet kunnen verdragen, als

er spottend om gelachen werd.

Jozef, practisch van aard, stelde vast, dat zij met het tere kind niet dadelijk naar Nazareth terug konden reizen. Gelukkig kende een van de herders, die in de nacht der geboorte in de stal gekomen

was, een boer, die een huisje bezat, dat leeg stond. Misschien, dat deze boer hun dit wel verhuren wilde. De herder had zeer voor hen moeten pleiten, want de boer had helemaal geen zin, de woning aan vreemden te verhuren. „Kan die Jozef de huur wel opbrengen?” informeerde hij achterdochtig. Maar de vrome herder had, al was hij zelf arm, geantwoord, dat hij borg stond voor het geld.

Ook hielp deze goede man Jozef en Maria aan een geit en wat kippen, tegen weinig geld, zodat zij zich na enkele dagen in het huisje konden installeren. Jozef, als timmerman, zou proberen hier en daar wat werk te krijgen, en kocht van zijn laatste spaargeld, dat hij voor de reis uit Nazareth had meegenomen, enig gereedschap. Voor de kleine Jezus timmerde hij allereerst een houten wieg, die aan stevige linnen banden aan een haak in de zolder werd bevestigd. Het wiegje schommelde heen en weer, bij elke beweging, maar de kleine Jezus vond dat wel genoeglijk, en liet zijn gezellige baby-geluidjes horen, als ieder wiege-kindje. Als je Jozef en Maria's huisje binnen ging, door de enige deur die er was, stond je zo in het woonvertrek, dat tevens diende voor nachtvertrek van de kippen en de geit. Het achterste gedeelte was wat hoger. Je klom er met een stoepje op, en hier woonde en sliep dan de familie. Op de grond werden 's nachts de slaappleaatsen uitgelegd voor Jozef en Maria. Maar overdag deed Maria hier haar huishoudelijke bezigheden, voor zo ver zij, zoals elke Oosterse vrouw, dat maar liever niet buiten of op het platte dak deed. Op een houten plank, die Jozef had getimmerd, stond wat eenvoudig keukengerei: aarden kruiken, schotels, een paar houten nappen, en lepels. In een hoek van dit vertrek was een stenen oven, waarin zij haar koeken en brood kon bakken.

Jozef verzamelde trouw voor de oven het hout in de bosjes rond de heuvels, of bracht wel eens wat houtafval mee van de karweitjes die hij in Bethlehem te doen had. Natuurlijk verlangden Jozef en Maria heel erg terug naar Nazareth. Maar de reis met de kleine Jezus durfden ze nog niet aan. Ze wilden eerst sparen voor een ezel. Maar een ezel was duur — Jozef meende, dat het nog een hele poos kon duren, eer ze daarvoor het geld bij elkaar zouden hebben.

Maria zou op de ezel met het kindje kunnen zitten, en de bagage voor de lange reis zou er verder op vastgebonden worden. Het plan was goed, — maar hoe lang zou het duren, eer het zo ver was?

Jozef zette een kruik fris water, die hij nog even bij de bron voor Maria had gehaald, naast het keukengerei. Maria plaatste juist een volle nap geitenmelk op de stenen vloer, en keerde zich met een vriendelijke lach tot Jozef. Vol trots zei ze: „De geit heeft vandaag zó veel melk gegeven, ik zal proberen er kaas van te maken. Ik heb dat onze buurvrouw zien doen, en ik zal haar vragen, het mij te leren.”

Jozef lachte: „Je wordt een prima huisvrouw, Maria.”

Hij liep naar de hoek, waar hij zijn timmergereedschap bewaarde, en keurde de scherpte van zijn beitel, met de duim van z'n rechterhand. „Morgen een karweitje bij de herbergier,” vertelde hij opgewekt. „'t Is wel niet zo'n groot werk, maar misschien krijg ik door hem wel meer klanten.”

Maria had zich over het slapende kindje in de wieg gebogen. Het donkere kopje kwam boven de windsels uit, die, naar 's lands gebruik, behalve het hoofdje de armpjes alleen vrij lieten. Het was of de kleine Jezus glimlachte in zijn slaap.

„Maak hem niet wakker,” waarschuwde Jozef.

„Ik vind hem toch zó lief, zei Maria zacht, „ik kan nooit genoeg naar hem kijken. Ik ben blij, dat hij zo groeit, en gezond is, want als we dan op reis gaan, kan hij er beter tegen.”

„Daar zal voorlopig nog niet veel van komen,” zuchtte Jozef. „We hebben net genoeg geld om de huur van dit huis te betalen, en te eten. Hoe zouden we dan geld hebben voor een ezel, en zo'n lange reis?”

Zacht legde Maria haar hand op zijn schouder. Zoals ze naast hem stond, klein en tener, leek zij bijna nog een kind — maar er was een vastberaden trek om haar mond. „Ik spaar elke week iets,” zei ze, en geloof je niet, dat God, die ons dit kind gaf, ons zal helpen?”

Jozef legde zijn gereedschap ter zijde, en keek zijn vrouw aan.

„Zo zal het wel zijn, Maria. Maar het is moeilijk, om dat altijd opnieuw te geloven. Zoals de zaken nu staan, denk ik, dat we voorlopig hier moeten blijven. Ten slotte moet je de dingen nuchter kunnen bekijken”.

„Geloof je niet, dat er een wonder kan gebeuren? Een wonder van God? Was het dan geen wonder, dat...”

Maria zweeg, ze kon over deze dingen, die haar innerlijk steeds bezig hielden, niet praten. Ze liep naar buiten, waar een koele wind langs haar voorhoofd streek, en haar hoofddoek deed opwaaien. De avond was gevallen, en de lucht was helder — zó helder dat Maria zich verbaasde. Flonkerend stonden de sterren in de oneindige ruimte van een onpeilbare kleur. Het leek, of een doorzichtig zwart met donkerblauw was overgoten. Maria ademde diep, en dacht aan het verhaal van de herders. Uit net zo'n heldere sterrenhemel waren Engelen neergedaald, om van Gods eer en haar kind te zingen. Was dat ook geen groot en heerlijk wonder geweest? Zou God hen dan niet op Zijn wijs kunnen helpen, om met het kind, dat Hij hun had gegeven, uit Bethlehem weg te reizen, als dat nodig was? „O Heer, ge kunt toch wonderen doen?” bad Maria. Meteen dacht zij, dat het dwaas en kinderachtig zou zijn, om een ezel te bidden. Hoe wist zij wat God met hen van plan was? Neen, ze zou het rustig aan Hem overlaten, vertrouwend, dat Hij hen niet zou verlaten. „Kom binnen Maria, je zult kou vatten”, klonk het achter haar. Jozef was naar buiten gekomen. „Laten we gaan slapen, morgen is het weer vroeg dag.”

„De sterren stralen zó helder, alsof ze iets bijzonders te vertellen hebben”, zei Maria zacht.

Het was niet alleen door het gekraai van de haan, dat Jozef en Maria de volgende morgen tegelijk wakker werden, en het kleine kindje zijn hoofdje heen en weer bewoog, en begon te huilen.

De zon was nog maar nauwelijks opgegaan, en er gleed een spaarzaam licht door de kleine ruitjes achter de veldbedden waarop Jozef en Maria sliepen. Nu schommelde de wieg in het bedompte vertrek heftig heen en weer, zodat Maria haastig op stond, haar overkleed aanschoot, en met een sussend: „Nou, nou, ja, ja — stil maar”, naar de wieg liep, om haar baby er uit te tillen.

„Hij zal honger hebben”, bromde Jozef nog een beetje slaperig — maar meteen schoot hij ook omhoog — want het vreemde geluid, dat hij met het hanengekraai van zo-even al had menen te horen, was nu tot vlak voor hun huis gekomen.

Jozef liep naar de deur, terwijl Maria haar kindje ontdeed van de natte windsels. „Wat is dat toch?” bromde hij. De geit en de kippen liepen met hem mee, en de haan volgde zijn hennen. Toen Jozef de deur opende, vielen de eerste zonnestralen naar binnen, en een frisse morgenlucht vulde de ruimte, waarin mensen en dieren de nacht hadden doorgebracht.

„Hier — hier!” hoorde Jozef roepen, en tot zijn niet geringe verbazing keek hij in de snuit van een kameel, en wuifden gekleurde pluimen van een waaier hem bijna in het gezicht.

Een kleine slaaf deed erg zijn best hiermee de vliegen te verjagen voor een vreemde heer. Deze kwam, Jozef ziende, die verbaasd in de opening van zijn deur stond, op hem toe, boog zeer diep, en sprak in de taal van het land:

„Gegroet, heer Jozef, op deze schone morgen, het spijt mij, dat ik u moet hebben doen schrikken, maar deze vreemde, oosterse vorsten”, — wijzend op een kleurige karavaan van kamelen, bereden door voorname lieden, en geleid door donker gekleurde slaven — „wensen u zo spoedig mogelijk te bezoeken. Zij hebben de gehele nacht de schijn gevolgd van een speciale ster, wier baan zij van uit hun land tot hier hebben gevolgd. Nog tegen het eerste morgengloren, toen de sterren verbleekten, konden zij duidelijk zien, dat de ster, die zij volgden, boven *uw* woning bleef staan”.

„Ik begrijp niet”, bracht Jozef er met moeite uit.

„Ja”, sprak de man, die een tolk bleek te zijn, „ze hebben mij opgedragen, u dit te zeggen. Het is een vreemd uur voor bezoek — maar ze hebben geen tijd te verliezen. Ze popelen om u te zien, want die ster schijnt iets heel bijzonders te betekenen...” De man boog weer zeer diep.

„Ze zijn”, vervolgde hij, „ook al in Jeruzalem geweest, maar de schriftgeleerden, en de koning, hebben hen naar Bethlehem verwezen. Ze waren blij, dat ik hen kon verstaan, want ze spreken de taal van ons land niet...”

„Maar”, aarzelde Jozef ontsteld.

„Ja”, zei de tolk ten slotte schouderophalend, meer begrijp ik er ook niet van. Het zijn wijzen, die de toekomst in de sterren kunnen lezen — magiërs —. Zulke mensen hebben soms vreemde gedachten — maar — ze hebben mij goed betaald”.

Jozef kwam naar buiten. Als oosters man, wist hij wat hem te doen stond. Al leek alles nog zo vreemd, hij wist zich te beheersen. Hij moest gastheer zijn, hoe arm, hoe eenvoudig en ... hoe ontsteld hij ook was!

Jozef boog.

„Het zal mij een groot genoegen zijn, deze edele heren te ontvangen. Al is mijn nederig huis zeer klein — en heb ik geen slaven om hen te bedienen, of hun kamelen te drenken”. De tolk wuifde afwerend met de hand. „O, stel u gerust — deze heren willen het U niet lastig maken. Zij hebben zelf slaven en bedienden genoeg, die over de bagage en de dieren kunnen waken”.

Jozef boog nogmaals. Toen zag hij, dat drie voorname mannen afdaalden uit de hoge, kleurige zadels van hun kamelen. Kleine slaven hielpen hierbij hun meesters onderdanig.

Begeleid door uitheemse dienaren, die boven ieder van hen een kleurig zonnescerm hielden, traden de vreemdelingen op het huisje van Jozef toe. De slavenjongetjes droegen wonderlijk gekleurde zakken, en Jozef vroeg zich af, wat daar wel in mocht zitten! Nu kwam de stoet regelrecht op Jozef toe. De drie vreemdelingen lachten, en je kon merken, dat ze blij waren Jozef te zien, ofschoon Jozef nog steeds verbaasd voor zijn deur stond...

Vriendelijk, zonder enige weifeling, bogen nu deze heren voor hem, eerbiedig en diep.

„Wat willen deze mannen toch, en waar komen zij vandaan?” dacht Jozef. Hij boog

plechtig terug, en zag hun prachtige gewaden, vorstelijk en rijk. Dan keek hij naar zijn eigen eenvoudig overkleed, dat hij in haast over het linnen hemd, waarin hij had geslapen, geslagen had. Met schrik bedacht hij, dat hij zich nog niet had gewassen, en dat zijn haren er slordig uit moesten zien.

„Waarheen”, vroeg Jozef zich af, denkend aan zijn benepen woonruimte, met Maria en de schreiende baby. Maar gelukkig schoot hem een prachtig idee te binnen. Met een beleefde buiging, en groots en plechtig gebaar, wees hij naar de trap, die langs de buitenmuur van zijn huis naar het platte dak voerde.

„Als de heren misschien boven in de frisse lucht willen gaan? Er zijn daar banken. Maak het u daar gemakkelijk — ik zal mijn vrouw verzoeken u een dronk te bereiden”.

De tolk vertaalde de uitnodiging, waarna de voorname stoet de trap naar het dak van Jozefs huis beklom.

Intussen was Jozef haastig zijn huis binnen gelopen. „Maria — Maria”, riep hij, „vlug — vlug — maak iets klaar, er is vreemd en hoog bezoek”.

„Wat is er toch aan de hand?” riep Maria terug van uit het achterste deel van de woning. Ze had wel iets van de vreemde drukte gemerkt, maar omdat ze bezig was de kleine Jezus te verzorgen, was zij niet naar buiten gekomen. Zorgzaam streek zij het bedje in het wiegje glad, waarop zij de baby wilde neerleggen, die tevreden in haar armen lag.

„Maria, luister, leg het kind weg, er — er is bezoek en, en . . . er is een tolk bij . . . en het gaat om een ster!”

„Wat bedoel je, een ster?”

„Ja — ik begrijp er ook niets van”, zei Jozef, „maar ik kan die mannen met hun dienaren niet alleen op het dak laten — Maria — heb je niet iets om hun aan te bieden?”

Maria keek Jozef aan, terwijl zij het kind in de wieg legde. „Als er gasten zijn . . . wel, we zijn arm, Jozef, je kunt kiezen tussen landwijn en geitenmelk. Ik kan wel gauw wat koeken bakken — maar dan moeten ze even geduld hebben — de oven is koud”.

„En er is geen hout meer!” zuchtte Jozef, die inmiddels zijn toilet wat in orde maakte.

„Ga maar”, zei Maria rustig, „ik zal proberen bij de burens wat te lenen”.

Toen Jozef zich haastte om langs de trap naar het dak van zijn huis te gaan, stond de smalle straat al vol nieuwsgierigen, die zich vergaapten aan de kleurige karavaan, die nauwelijks plaats vond in de enge ruimte.

Intussen ging Maria naar haar buurvrouw, Achsa, om te vragen, of zij haar een kruik wijn en een stuk geitenkaas kon lenen. Maar toen zij, buiten gekomen, nu ook de kleurige stoet zag, en al de drukte om haar huis — trad ze even terug in haar woning.

„Wat is dit vreemd”, dacht zij, „wat zou dit moeten betekenen — waarom deze rijke stoet voor ons eenvoudige huis — een vergissing?”

Nee, leidde God niet haar weg? God vergist zich niet.

Toen ging ze naar buiten, en leende van de buurvrouw de dingen die ze nodig had. „Ik zal het u zo spoedig mogelijk weergeven”, beloofde zij. Maar de al even verbaasde als nieuwsgierige Achsa antwoordde nauwelijks. Met haar kleine jongen was ze al weer onder de kijkers . . .

Die dag zouden Jozef noch Maria ooit vergeten. Maria was, zoals in het Oosten de gewoonte is, in haar huis gebleven, met de kleine Jezus, en had in alle haast een buurjongen, die de opdracht maar *wat* gewichtig vond, met enige verfrissingen naar het dak gestuurd.

Maar in een ommezien was hij terug geweest.

„Maria”, had hij opgewonden geroepen, „Maria — je moet ook komen — met het kindje, het gaat om de kleine Jezus — de tolk — de tolk (de jongen struikelde haast over zijn woorden) zegt, dat Hij een *koning* is, en dat het om *Zijn* ster is, dat deze wijzen hier gekomen zijn. Ze hebben er een lange, verre reis voor ondernomen — ze komen van *heel* ver, en zien er rijk en vorstelijk uit!”

Maria verbleekte . . . dus toch — het was toch weer iets om haar kind, om haar kleine Jezus. Welke bedoeling zou God hier mee hebben? Was dit het wonder?

Ze had het kindje uit de wieg getild, en toen ze er mee naar buiten wilde gaan, stonden dienaren gereed met een koninklijk zonnescherm. Anderen droegen een waaier van gekleurde veren. Dit alles was om het kindje te beschermen tegen de zonnestralen, en de vliegen, die het zouden kunnen plagen. Ze hielden het scherm boven hem — toen Maria Jezus voorzichtig de trap op, naar het dak droeg . . .

Het was haar toen geweest, alsof ze een prins droeg, en zij niet zijn moeder, doch slechts zijn dienaar was.

Zó had zij haar kind getoond aan die vreemde wijzen, die het vereerd hadden als een pasgeboren vorst. Koninklijke geschenken kwamen uit de kleurige zakken, die de slavenjongetjes hadden gedragen: *Goud* en *wierook* en *mirre*.

O, was dit niet te veel om te dragen — te veel om te begrijpen?

Daarna, toen de mannen plechtig afscheid hadden genomen, en de stoet de stadspoort was uitgetrokken — nageoogd door de verbaasde burens — had Jozef in de hoek van hun woning gestaan. In zijn bevende hand omklemde hij een met juwelen versierde zak — waarin Maria de zware korrels wist van zuiver goud. Op een laag tafeltje stonden twee albaster vazen — één met wierook — één met mirre.

Maria kwam langzaam op Jozef toe. Ze droeg haar kindje in haar arm, en leunde nu vermoeid tegen de stenen muur. Jozef keek op, en zag haar aan.

„Vind je het nu nog zo moeilijk om te geloven?” vroeg zij. „Zie je Jozef, om Hem, ons kind, dat God ons heeft gegeven, is alles gebeurd —. Het was geen vergissing —”. Dan zei ze zacht: „De ezel zullen we nu in elk geval kunnen kopen”. Bijna klonk het als een verwijt. Er blonken tranen in Maria's ogen, die neerdrupten op het donkere kopje van haar slapend kind.

„Schrei niet, Maria”, zei Jozef, terwijl hij op haar toe kwam. Je hebt gelijk — God heeft ons geholpen — dit *was* een wonder. Ik zal de ezel kopen, en dan . . .”

Maar toch had God andere plannen als Jozef en Maria. **Zeker, deze schatten** zouden ze kunnen gebruiken om een lange reis te betalen. Maar in de duistere nacht die volgde op de vreemde dag van het hoog bezoek, vertelde God in een droom aan Jozef, dat hij nog niet naar Nazareth terug kon gaan. Wel moest hij onmiddellijk Bethlehem en het land verlaten, omdat de jaloerse koning Herodes, die van de Oosterse wijzen over de pasgeboren koning had gehoord, het kindje Jezus wilde doden. Zo vertrokken die zelfde nacht, Jozef en Maria met het kind, in alle stilte in de

richting van Egypte. Nog voor de zon opging, had hun buurman, de man van Achsa, hun zijn makke ezel verkocht, tegen enkele korrels zuiver goud, uit de met juwelen versierde zak, die de wijzen hun hadden geschonken. Maria dacht aan de geleende wijn, en de geitenkaas... „Neem onze kippen en de geit”, fluisterde zij. Het deed haar leed afscheid te moeten nemen van de goede Achsa.

Toen de buren, en andere mensen die het verhaal van het vorstelijk bezoek aan de eenvoudige timmerman hadden gehoord, de volgende dag nieuwsgierig naar het smalle straatje kwamen, waar Jozef en Maria hadden gewoond, vonden zij de deur open, en het huis verlaten. Niemand wist waar ze gebleven waren, want Achsa en haar man zwegen – zoals Jozef en Maria hun met klem hadden gevraagd. In het vertrek, dat het kindje Jezus wekenlang tot woning had gediend, hing, door de naar binnen vallende wind zacht bewogen, aan de linnen banden een lege wieg...

Het Kerstfeest van Dominee en Mevrouw Wessels

(voor de oudste kinderen)

N. G. J. VANSCHOUWENBURG

„'t Zal weer wat worden”, zei dominee Wessels. Hij mopperde dat zo'n beetje voor zich heen, toen hij in zijn studeerkamer even voor het raam ging staan om een pijp te stoppen. Hij keek de weg af naar het dorp. De pastorie lag precies aan het eind er van. Maar hij zag niet veel. Want er hing een dikke mist, die de ochtend bijna tot avond maakte. Hij zag het wel: het werd zo'n dag, waarvan de mensen in deze tijd van het jaar zeiden, dat het geen dag wérd. Aan de overkant bij Berghuis brandde al licht in de huiskamer. Tussen de gordijnen door wierp het een straal over de weg. Net als je van je fietslantaarn hebt, als je 's avonds in de mist rijdt. En daarnaast, bij meester Herder werd een kerstboompje gebracht. Door de vrachtrijder uit de stad. Want in het dorp kon je die niet kopen.

„'t Zal weer wat worden”, mompelde dominee nog eens. Hij rommelde wat op z'n bureau, deed de omslag van de radiogids, keek er even in en zei hardop: „Ik dácht het wel, ja”.

„Wát dacht je wel, Herman?”

Het was mevrouw Wessels, die binnengekomen was met een kop koffie. Ze zette die voor haar man neer, op het bureau en ging voor het raam staan. Ze verwachtte natuurlijk antwoord.

„Och”, zei dominee, „je weet het wel. Nu komen de dagen weer, dat ik me een soort eekhoorn voel”. Dominee keek niet om; dronk wat van zijn koffie.

— „Eekhoorn?”

De domineesvrouw lachte een beetje. Ze wist wel wat haar man bedoelde. „Kom!” zei ze. „Zo erg is het toch niet? Kan het héus niet meevallen?”

„Hoor eens, lieverd, jij hebt er zoveel last niet van. Maar ik ben in de kerstweek net een eekhoorn. 'k Doe niets als van boom naar boom rennen, en 'k moet oppassen...”

„Oppassen? Waarvoor moet je nu óppassen?”

„'k Moet oppassen, dat ik niet tussen twee kerstbomen terechtkom”. Mevrouw zei niets. Maar dominee ging nog even door. „Voor jou is zo'n kerstfeest nog iets nieuws, iets ánders. Jij was het thuis en in de stad heel anders gewend. Laten we er niet meer over praten, Bettie. Maar voor mij is het nu weer de toer om op al die kerst-avondjes, waar ik zijn moet, iets te doen blijken van wat het allervoornaamste is — van die boodschap uit verre streken, voor alle mensen...”

„Maar de gemeente, overmorgen in de kerk, zal heus luisteren naar je preek, Herman!”

„Och ja. Misschien ook wel. Maar er is zoveel bij en omheen en ik ben altijd weer bang, dat iedereen de boódschap van Kerstfeest vergeet en het lied van de engelen, omdat... ze allemaal zo verschrikkelijk veel gaan eten. Ik wéet het zo goed, als ik het kleine getal een beetje slaperig in de middagdienst zie zitten. Weet je, Bettie, het is zo'n kúnst om Kerstfeest te vieren. En ik ben een eekhoorn. 'k Moet feest-

vieren met de meisjes van de padvinderij en met de jongens van de figuurzaagclub en met de zondagsschool en met..."

„En met de oudjes uit het Tehuis op de Randweg”, zei Bettie. „En daar gaan we sámen naar toe!”

Toen keek dominee om. Want dat was een verrassing voor hem. „Sámen”? Hij glimlachte tegen zijn vrouw, met een beetje ongeloofwaardig gezicht. „Vorig jaar wilde je helemaal niet mee, naar geen enkel Kerstfeest, en nu...”

„We gaan sámen naar het Tehuis. Naar de oudjes en — nu moest Bettie een beetje glimlachen — naar de... kinderen”.

„Heb jij dan...?”

„Ik zég niet wat ik heb. Je zult het wel zien, morgenavond. En ik zal zorgen, dat je dit jaar géén eekhoorn bent. Ga nou maar aan je preek beginnen. Je zult zien, Herman, 't zal meevallen!” Ze gaf haar man een kus en ging naar beneden.

De volgende avond was de mist opgetrokken, die twee volle dagen over het dorp en het land gehangen had. Er stonden sterren aan de hemel. 't Kon wel eens wezen, dat het een beetje vroom. Want er glinsterde wat op de weg en tussen de stenen. Gearmd liepen dominee en mevrouw naar het Tehuis. Ver was het niet. Hoogstens tien minuten, aan het andere eind van het dorp. Ze haalden een paar kinderen in.

„Tot straks”, zei mevrouw in 't voorbijgaan.

„Gaan die er dan óok heen?” vroeg dominee. „Naar het Tehuis? Bij de oudjes?”

„Ja, die gaan er ook heen. En die niet alléén, hoor”!

Dominee Wessels begreep er niet veel van. Hij vermoedde wél iets. Maar daar wilde hij nog niet over praten. Hij zou het wel zien en had zo'n vaag gevoel, dat hij met vragen geen verrassing, die zijn vrouw misschien bedacht had, mocht bederven...

In de gang van het Tehuis was het een drukte van belang. Daar ging oude Frerik — zo heette hij al twintig jaar! — naar de zaal, en opoetje Bijlsma, aan de arm van de zuster, want ze kon bijna niet meer lopen. En er tussen door liepen de jongens en meisjes van het dorp. En dominee, die in de bestuurskamer werd gelaten bij de directrice, was ineens zijn vrouw kwijt.

„Ja, mevrouw komt zo dadelijk”, zei de zuster. „Ze moest nog even iemand spreken, ziet u”.

Dominee zág het wel niet, maar hij geloofde het maar. Hoorde dat soms, zo dacht hij, ook bij de verrassing, die hij zo'n beetje vermoedde, daarnet onderweg?

Toen zei de directrice, dat ze naar de zaal moesten. Daar zaten al de oudjes. Wel vijf-en-dertig. Opoetje Bijlsma gaf hij in 't voorbijgaan even een hand. Die werd morgen immers 92 jaar...

En vlak naast de lessenaar, waarachter dominee Wessels moest gaan staan, stond de stal van Bethlehem. Maria zat er in, op een stoel, met een grote pop in haar armen. En Jozef stond naast haar. Józef — Piet van de postbode, één van de grootste druktemakers van het dorp. Meester Herder had laatst nog gezegd: „als ik die Piet niet eens wegstuur voor een dag of wat, blijft hij de hele klas in opstand houden...”

En de Wijzen uit het Oosten waren er! Al net zulke schavuiten als Piet. Maar nu waren deze Kaspar, Melchior en Baltasar — want zo heetten die Wijzen immers — bedeesde kleine koninkjes, met kronen van verguld papier op hun woeste haren en zeiden ze, langzaam en duidelijk, achter elkaar wat ze kwamen doen, daar in die stal van Bethlehem. Aan de andere kant van de lessenaar stonden de meisjes, met witte jurkjes aan. De twee voorsten hielden een grote, brandende kaars vast.

Dominee Wessels luisterde gespannen naar het kerstspel, dat daar in het stalletje zo eenvoudig en duidelijk werd opgevoerd. En hij kon maar niet geloven, dat die meisjes, die anders zulke harde stemmetjes hadden, nu zo zacht, bijna of ze niet durfden en als kleine klokjes dat mooie lied zongen „Van hemel hoog, daar kom Ik neer...”

Had zijn vrouw dat voor elkaar getoverd? Dat móest wel. Want, kijk, ze stond achter de krib met herdertjes en Wijzen en nu en dan hielp ze een klein beetje, als één van de jongens niet helemaal precies meer wist, wat hij zeggen moest. En kijk eens — die oudjes! In hun ogen zag dominee de vlam van de grote kaars weerschijnen. Wat luisterden ze aandachtig, en wat kéken ze. En dat, met meer dan tachtig jaar verschil tussen velen hunner en de spelertjes naast de lessenaar! Nee, hiér zou het hem niet moeilijk vallen om straks iets te vertellen van het grote feest, van de blijdschap en het licht. Hier waren allen eigenlijk... kinderen. Maar, hij mocht nog niet beginnen. Eerst liet mevrouw de oudjes, samen met de kinderen, een lied zingen. De oudjes wat beverig en de kinderen verlegen. Maar ze moesten het toch samen

hebben ingestudeerd, dat vers van „'k Zie aan de boom de lichtjes stralen”. De lichtjes aan de boom gingen nu op. Midden in de zaal. Prachtig was het, zo'n boom, met alleen maar sneeuw en zilveren draden. En toen dat gezongen was, kwamen de meisjes en jongens naar voren en dié gaven aan elk oudje een pakje. Dat deed niet zijn vrouw en de directrice óók niet. En je moest eens zien, hoe die wilde Kees Klomp, die altijd rende door de straat

en elke dag bijna een gat in z'n broek viel, aan oude Frerik een pakje gaf, zó voorzichtig, of er een levend vogeltje in zat!

Nú moest dominee de kerstgeschiedenis vertellen. Hij deed het heel anders dan hij gisteren nog van plan was en zelfs onderweg naar het Tehuis. Hij vertelde, of hij voor allemaal kinderen stond, die állemaal een groot geschenk hadden gekregen van het Kind in de kribbe. Een geschenk, dat van de hoge hemel was gekomen, voor iedereen. En daar hoefde je niet meer op te wáchten en niet net te doen, of er met Kerstfeest iets zou gebeuren... of Jezus nog komen móest in de wereld en onder de mensen. Nee. Hij is 'er al lang en voor iedereen. Voor kleine kinderen en oude mensen. „En Hij is vanavond óók hier”, zei dominee. Hij is altijd overal, waar mensen Hem willen ontmoeten. En Hij is blij, mét ons, dat we Zijn feest vieren”.

Dominee had het gemerkt onder het spreken: het was doodstil geweest. Ze hadden dus allemaal goed geluisterd! Die anders zo roerige kinderen, en die oudjes van het Tehuis, die... óók de hele dag maar kwebbelden. Ze hadden immers niet veel anders meer te doen!

Dominee moest nu eens goed die stal van Bethlehem bekijken en aan de jongens vragen, hoe ze dat zo mooi hadden gemaakt. Ze wilden wel allen tegelijk vertellen. Dat ze er al drie weken mee bezig waren geweest en dat „de mevrouw” elke Zondag, na de Zondagsschool, geholpen had, en dat ze vorige Zondag hier óók waren geweest en met de oudjes de liederen moesten zingen, en dat ze toen van de „dikke-*trice*”, zei Wiebe, een kom chocolademelk hadden gehad... Nú waren ze ineens weer druk. Want de spanning was voorbij en 't was erg goed gegaan. De mevrouw had het al gezegd: „Jongens, ik vond, dat jullie het *prachtig* hebben gedaan!”

Eén van de oude vrouwtjes kwam er bij staan. 't Was om een plaatje er van te maken — dacht dominee later. En ze vertelde óók. Want de Kerstavond had haar weer teruggebracht in de herinnering van haar lange leven. Ze vertelde van háar kinderen — ja, nu wel bijna zestig jaar geleden — en van het Kerstfeest van háar Zondagsschool, en dat was nóg weer verder terug. Ze had wel eens gedacht, dat ze, oud en gebrekkig als ze nu was, door het Kind van Bethlehem vergeten was... Maar nu — nee, vandáag, en dominee had het immers gezegd! — wíst ze het weer: het grote feest is er voor iedereen. Ze bedankte dominee voor wat hij gezegd had en de jongens voor „jelui medewerking”. „En 'k kan het noóit vergeten”, zei ze. „Nooit”!

Toen alle feesten voorbij waren en dominee Wessels de avond van de Tweede Kerstdag in de pastorie kon blijven, was er eindelijk ook daár Kerstfeest. Mevrouw had een klein boompje versierd met wat engelenhaar en wat sneeuw, en hier en daar een kaarsje en samen zaten ze nu bij het licht daarvan de dagen te overdenken, die voorbij waren.

„Ben je nu heus een eekhoorn geweest?” vroeg mevrouw aan haar man.

Dominee glimlachte wat. „Nee”, zei hij, „dank zij jou heb ik gezien hóe je Kerstfeest moet vieren. En, weet je, Bettie, ik heb óók wat van je geleerd: dat, als we zélf de blijdschap niet hebben om het feest, we met ánderen niet blij kunnen zijn...” En Mevrouw zei, dat ze het óók had moeten leren en dacht, dat ze het begrepen had. „En nu hebben wij feest”, zei dominee. „We zouden het niet hebben, als we het samen met kinderen en oude mensen niet hadden gevierd... als ik niet zeker wíst,

dat God het met óns, met de hele gemeente en met ons dorp had gevierd. Geloof je dat óók niet”?

Mevrouw knikte alleen wat. Zoveel zéggen kon ze niet. Maar haar hart had haar wat te doen gegeven. En wat is beter en groter feest dan iets te doen met de blijdschap van je hart?

„Voor wat je gedaan hebt, Bettie, wil ik je niet belonen. Dat zou je zélf niet eens op prijs stellen, denk ik. Maar, 'k héb toch wat voor je. Jij hebt me Kerstfeest laten vieren en je hebt me iets geleerd. Je hebt ons allemaál wat geleerd. En nu dacht ik: als teken van het grote geschenk, dat we allen hebben gekregen, eenmaal, in de stal van Bethlehem, mag ik je dit pakje geven. Dat is niet van mij. Het is van de jongens, en de meisjes, van de oudjes en van nog anderen — voor jou. Maak het maar open.” Mevrouw opende het kleine pakje. In een mooi doosje zat een eenvoudige zilveren ketting, met een rode steen er aan, in een zilveren randje. Misschien zou ze zelf zoiets nooit hebben uitgezocht. Maar dat zei ze niet. Ze heeft het nooit gezegd, en toch dat kettinkje veel gedragen. Want ze had immers ook zélf zo'n heerlijk Kerstfeest gehad en ze was zo blij geweest met de blijden!

Ze lachte wat. De stilte was verbroken. Samen praatten ze nog veel, van vroeger en nu. En zelfs al over Kerstfeest van volgend jaar.

De kaarsjes brandden op en toen de laatste gedoofd was, gingen ze naar bed. Koude was het in die holle, grote kamer. Maar och, wat hinderde dat, als de dankbaarheid van het eigen hart je zó warm maakt?

Dominee was moe, na al die drukke dagen. Hij sliep meteen in. Maar mevrouw kon maar niet in slaap komen. Ze moest er steeds maar aan blijven denken: dat Kerstfeest van vroeger thuis, met een groot diner, een grote boom, veel gasten en tot diep in de nacht. Zou ze het ooit weer willen en kunnen inruilen voor de eenvoud van haar gemeente, in het kleine dorp, dat nog zo ver van de wereld en de stad af lag? Op het tafeltje naast haar bed lag nog de post van eergisteren. Er was nog geen tijd geweest om te zien wat er gekomen was. Ze deed het kleine lampje naast zich aan, en ging maar even zien, wie er wat gestuurd had. Meestal stuurde Wil, haar zuster in New York, om deze tijd zo'n mooi geïllustreerd blad uit Amerika. Wat kon ze altijd genieten van de kleuren en de reclames, die er in stonden! En wat zou ze graag eens willen kijken in zo'n groot modemagazijn!

Ook dit jaar was dat mooie blad er bij. Ze scheurde de omslag er af en op de eerste bladzijde aan de binnenkant had Wil geschreven: „Iedereen vindt het weer prachtig; geniet jij er óók maar van”.

Maar, gek! Nee, 't was net of het haar dit keer maar weinig interesseerde. Ze wist het nu: Kerstfeest is niet het feest van de mooie uitstalling en de mooie japonnen, de grote bomen en de prachtig versierde tafels. 't Is het feest van de eenvoud en van de gewóne mensen... Het feest van het stille, verre Bethlehem.

Haar oog viel op de titel van een feuilleton. „Verstoven op de wind”, heette het verhaal. Ze ging het niet lezen. Maar ze dacht over dat opschrift na. En ze overlegde bij zich zelf, dat er maar één ding is wat blijft, als je wérkelijk Kerstfeest viert: de blijdschap en de dankbaarheid om het geschenk van God.

Ze knipte het licht uit en viel in slaap.

't Was al eind Januari toen ze dat mooie tijdschrift uit Amerika nog eens doorkeek...

De goede dieren

Nog vóór de herders waren er de dieren
Om d'eerste Kerstmis in de stal te vieren.
Zij legden bij het Kindje teer
Eerbiedig hunne gaven neer.

„Ik,” zei de ezel met zachte stem,
„Ik droeg Zijn Moeder naar Bethlehem,
Na een tocht langs berg en dal
Bracht ik haar veilig in de stal.”

„En ik,” zei de os, sterk en groot,
„Ik was het, die Hem mijn kribbe bood.
Zijn Hoofdje, zo teder en zo mooi,
Ligt daar nu rustig op mijn hooi.”

„Ik,” zei het schaap en blaatte zacht,
„Ik gaf Hem 't beste van mijn vacht,
Ik gaf Hem mijn wol om zich te warmen,
Als Hij niet ligt in Zijn Moeders armen.”

„Ik,” zei de duif, „ik kir voor Hem,
Dat Hij kan rusten in Bethlehem,
Als ik zing: Roekoe, roekoe,
Vallen bei Zijn oogjes toe.”

En os en ezel, duif en schaap
Verkwikten Jezus in Zijn slaap.
Zij legden bij het Kindje teer
Eerbiedig hunne gaven neer.

Bewerkt naar een
oud-Engels Kerstlied (12de eeuw).

(Overgenomen van „Dierenbescherming en Opvoeding”, Nieuwendam).

Kerstmis in de haven van Cadix

A. RUTGERS VAN DER LOEFF-BASENAU

(voor de oudste Kinderen)

Judy werd wakker met een vreemd gevoel. Het duurde even voordat ze wist waar door het kwam.

„We liggen stil, we liggen stil!” juichte ze opeens en zij gooide haar magere beentjes over de rand van haar smalle scheepskooi.

Op haar blote voeten stond zij nog even doodstil, een beetje voorover gebogen alsof zij naar iets luisterde. Zij kon het bijna niet geloven, maar het was waar! De „Elizabeth” lag stil. Zij rolde niet en stampte niet, zij wiegde zelfs niet op een zachte deining, er kraakte nergens iets in haar houten wanden, er ratelde geen ketting, er renden geen vlugge voeten op dek.

Alleen de meeuwen schreeuwden. Als donkere schaduwen vlogen ze voorbij de patrijspoort van Judy's hut. De vorige avond was de zee nog ruw, de wind floot in het want en zij had van haar vader de patrijspoort moeten sluiten. Vader had er niets van gezegd dat ze dicht bij land waren. Vader zei helemaal niets tegenwoordig.

Het was moeilijk met vader te leven sinds moeder dood was.

Judy had een smal, bleek gezichtje, het was niet gebruind zoals dat van de anderen aan boord, ook al voer zij nu al ruim drie maanden aan boord van de „Elizabeth”. Zij mocht van haar vader alleen onder geleide van hem of van de 1ste of 2de officier aan dek komen, maar geen van de drie had ooit tijd voor haar. Daarom zat zij altijd maar te lezen of haar lessen te leren aan de grote groene tafel in de kajuit, onder het rek met alle glazen die voortdurend zachtjes rinkelden. Vader had wél tijd haar lessen te overhoren en hij was er verschrikkelijk streng mee, veel strenger dan de schooljuffrouw thuis in Newcastle, Maine.

Judy mocht nooit met de matrozen spreken, Judy mocht nooit in het vooronder komen, Judy mocht nooit in een van de masten klimmen, terwijl thuis in het bos achter het grote weiland toch geen boom haar hoog genoeg was geweest. En toen

had vader altijd alles goed gevonden, wanneer hij thuis was tussen zijn zeereizen in. Het leven was eigenlijk verschrikkelijk prettig geweest, totdat die dag was gekomen waarop Kapitein Bradley had aangekondigd dat hij op de volgende reis zijn vrouw wilde meenemen. Hij kon niet zo lang buiten haar. Dat kon Judy zich wel voorstellen, maar als vader moeder meenam, moest zij het immers zonder moeder stellen? En moeder, haar mooie, zachte moeder aan boord van dat grote houten zeilschip, op de woeste zee, maanden lang tussen de werelddelen zwervend, in storm en nacht en ontij, dat kon zij zich niet voorstellen.

„Het is niks voor moeder”, had Judy, die toen nog maar acht was, tegen haar vader gezegd. Zijn kleine blauwe ogen hadden haar alleen maar even aangekeken en alle rimpels van zijn bruin gezicht hadden een beetje vreemd getrokken.

„Je moet het goedvinden, Judy”, had hij gezegd. „Ik kan niet meer zo lang zonder haar. Dat kunnen kleine meisjes niet begrijpen”.

Judy was geschrokken van de pijn in zijn gezicht. Het zou dus wel nodig zijn.

„Bovendien”, had Vader gezegd, „jij bent nu langzamerhand zo'n groot meisje geworden dat je het ook wel eens zonder moeder kunt stellen. Tante Adeline en oom Howard zullen het je op hun farm heel goed geven en je kunt de afstand naar school nog best lopen, zodat je niet óók nog van school hoeft veranderen”.

Toen waren er zes maanden voorbij gegaan; Judy was inmiddels negen jaar geworden, er waren drie kalveren geboren en zij was op partij gevraagd bij Susy Hotchkiss en tante Adeline had haar daarvoor de mooiste jurk cadeau gegeven die zij ooit had gehad. En witte jurk was het, met kantjes en borduursels en volannetjes, en als je hem aan had, was het net alsof je een vlinder was die wilde dansen. Toen was er op een dag het bericht gekomen dat de „Elizabeth” de thuishaven weer zou binnenvallen. Judy verheugde zich zo verschrikkelijk, dat haar hart er pijn van deed, en tante Adeline vond het goed dat zij voor vaders en moeders thuiskomst haar mooie witte jurk zou aantrekken, omdat het nóg feestelijker was dan de partij van Susy Hotchkiss, ook al was die tien jaar geworden.

En toen — nee, hoe minder zij er aan terugdacht hoe beter, want zij had het gevoel dat er een lange, lange tijd was geweest dat de hele wereld zwart was geworden met geen enkel gaatje voor een beetje licht er in. Vader was thuis gekomen zonder moeder. Moeder had de zee niet goed kunnen verdragen, zij was ziek geworden en gestorven. Ergens in het blauwe water tussen de eilanden van de Indische archipel hadden ze haar in een stuk zeildoek gewikkeld en het graf van een zeeman gegeven. „In het water, vader?” had Judy geschrokken gevraagd.

Hij had haar weer aangekeken met een gezicht dat nog veel pijnlijker was vertrokken dan toen hij haar had gezegd dat hij moeder mee op reis zou nemen omdat hij niet meer zo lang buiten haar kon. En hij had niets gezegd. Sinds die verschrikkelijke dag van zijn thuiskomst, alléén aan boord van de „Elizabeth”, had hij bijna nooit meer iets gezegd, in elk geval nooit meer dingen die niet echt nodig waren. Hij kon wel zeggen: „Judy, nu ga jij met me mee op reis”. En: „Judy, eet je bord leeg”. „Judy, kom hier”. „Judy, wanneer won generaal Lee de veldslag bij...?” En „Judy, die som is fout”.

Eergisteren nog had zij een som fout gemaakt. Er waren twee maaiers die samen een veld moesten maaien en de een werkte twee maal zo hard als de ander. Na drie uur was er nog een derde maaier bij gekomen om te helpen en die werkte weer twee maal zo hard als de een. In hoeveel tijd...? Natuurlijk had ze 'm fout. Zij

had zo'n verschrikkelijk heimwee naar het weiland thuis gekregen, ze had gedacht aan de boterbloemen en aan de witte madeliefjes, en aan de was die er elke Maandag op werd uitgespreid en zo lekker rook. En toen ze goed aan het huilen was van heimwee en verlangen naar huis, dacht zij ook nog aan de schommel en aan bloeiende sering en tegen de wit geschilderde voordeur van hun oude huis en aan het witte houten kerktorentje op de heuvel boven de zee. En toen — ja het was misschien een zonde om er aan te denken, maar zij had opeens aan haar nieuwe witte jurk gedacht en hoewel zij helemaal geen ijdel meisje was, haatte zij plotseling haar dikke, prikkerige sloop, en zij haatte haar duffelse jekker, stijf en donkerblauw, die zij altijd helemaal tot boven aan toe moest dichtknopen als zij even aan dek kwam. En het had niets, helemaal niets geholpen dat zij zich had voorgehouden dat thuis in Newcastle helemaal geen sering en bloeiende op 't ogenblik en dat de duisternis al vroeg op de middag inviel, veel eerder dan waar zij nu waren, en dat het er waarschijnlijk stormde en regende of sneeuwde en dat er ook nergens groen grasland was dat nodig gemaaid moest worden door drie mannen en dat dus die hele huilbui om die som aanstellerij en onzin was.

„Die som is fout”, zei vader die avond. „En wat zijn dat voor vlekken op je schrift? Je moet die bladzijde overschrijven. Je moet netjes leren werken, anders kun je van de zomer je examen voor de volgende klas niet doen”.

Dat waren een heleboel woorden in vaders mond. Zij had hem aangekeken en opeens had zij geweten waarvoor hij bang was. Als zij zou zakken, zou zij misschien niet meer mee mogen op de volgende reis. Dan moest hij weer alleen varen.

„Maar wat heeft hij aan me?” dacht zij opstandig. „Hij heeft bijna nooit tijd voor me. Ik wil zakken en dan kan ik weer thuis blijven”.

En toen had zij die som overgemaakt, zij had op haar lippen gebeten en hij was goed geworden. Maar ik wil toch zakken, had zij gedacht, ik haat mijn dikke trui en m'n jekker en de zee en alle harde wind en het schip waarop mijn moeder is doodgegaan.

Dat laatste was eigenlijk de hoofdzaak, hoewel zij probeerde er zo weinig mogelijk aan te denken. Vroeger was zij trots geweest op de „Elizabeth”.

„Mijn vader is kapitein op de mooiste zeilbark van de hele Maine-kust”, had zij altijd gezegd. De grote mensen zeiden het immers zelf.

Maar nu was zij bang voor het schip geworden, niet om het donderend geklapper van de zeilen, niet om het fluitend gieren van de wind in het tuig, maar om het eeuwige kraken van de wanden en binten, om het geheimzinnig geknaag van de ratten in de nacht, om het slingeren en stampen dat haar moeder niet had kunnen verdragen. En misschien ook om het akelige, maffe, ingeblikte voedsel, de harde scheepsbeschuit, het zoute spek...

Misschien, misschien, als dit werkelijk een haven was waarin ze lagen, als zij zich niet toch vergiste... misschien konden ze dan wel verse vruchten kopen en groenten. Misschien mooie, glimmende rode appels, want het zou morgen Kerstmis zijn. Het stond op de kalender, ook al wilde vader er niets aan doen. Vader wilde nooit meer iets vieren. Zelfs zijn eigen verjaardag niet. En de das die zij toen voor hem gebreid had, had hij weggestopt in een la.

Judy's gezichtje was niet alleen mager en bleek, maar het was ook een beetje bitter. Zij had voor een klein meisje, eenzaam tussen al die mannen aan boord, geen vrolijk, gemakkelijk leven. Alleen Ellis — Ellis, de timmerman, was haar enige troost.

Hij was oud en zijn benen waren krom en zijn ogen traanden, maar in zijn werkplaats op het middendek kon zij soms uren lang op een krukje zitten en het gezellig hebben. Het rook er lekker naar teer en verse houtkrullen, naar verf en vernis. Hij zei dat ze hem deed denken aan zijn kleindochtertje op de wal, en soms kneep hij haar in haar wang en dan voelde zij zich helemaal warm worden. Vader kneep nooit meer in haar wang. Het enige wat vader nog wel eens deed, dat was haar hand vasthouden 's avonds, wanneer zij in bed lag en eigenlijk wel wilde slapen. Dan zat hij maar op de rand van haar kooi, een beetje gebogen en zwijgend en hield haar hand vast. Zij wist bijna zeker dat hij aan moeder dacht. Maar hij sprak nooit over haar. Nooit één woord. Het was alsof vader had vergeten dat een mens zijn tong had gekregen om te spreken.

„Het verdriet vreet de kapitein z'n hart weg”, had zij de zeilmaker tegen Ellis horen zeggen. En Ellis had geknikt, maar niets geantwoord.

Wat kun je gek veel denken in een paar minuten, dacht Judy, terwijl zij in haar kleren schoot. Maar zij dacht er *niet* aan haar gezicht en handen te wassen in haar kleine tinnen waskom, voordat zij naar dek rende om te zien waar ze waren.

En toen – *toen zag zij het!* Zó overweldigd werd zij door de verblindende witheid van die vreemde, grote stad daar op de rotsen dat zij zich sprakeloos voelde worden. Stil sloop zij naar haar vader die aan de reling stond te kijken en voorzichtig schoof zij haar kleine hand in de zijne.

Samen stonden ze zwijgend te kijken naar die stad die Cadiz heette, maar dat hoorde Judy pas later van Ellis. Ze keken naar de hoge witte muur die rond om de stad was gebouwd en die de zee tegenhield, ze keken naar de witte torens en minaretten die omhoog rezen, naar de wirwar van huizen, hoger en hoger op de rotsen gebouwd, en alles leek stralend wit in het licht van de zon, onder een helder blauwe hemel. Het leek een droomstad waarin iedereen sliep en die door een uitgestoken hand tot ver in zee werd gehouden, met de wijde haven in een windstille kom tussen veilige muren. Na al deze maanden van ruw weer op zee lag deze stralend lichte stad hier als een symbool van rust en veiligheid in een voor Judy veel te dreigende en kolossale wereld. Het was alsof deze stille haven haar pijnlijk kloppend hart in watten pakte en tot rust bracht. De „Elizabeth” kraakte en kreunde niet, er was geen gebonk van hout en ijzer te horen, geen geklapper van canvas en touw, niets van al dat onophoudelijk en veelsoortig rumoer van een oude barkas die door de wereldzeeën zijn smalle weg zoekt.

Judy's vermoeide kleine geest en verlangende ogen zagen in Cadiz een visioen van puur licht en heerlijkheid, een soort voorportaal van de hemel met muren en straten van goud en edelstenen. Dit is mijn kerstcadeau, dacht zij, ik hoef niets anders meer te hebben, *dit is mijn kerstcadeau.*

„Zó ongeveer ziet het er misschien bij moeder uit,” zei ze met een heel schuw stemmetje naar omhoog. Maar toen liet vader haar hand los en ze stond alleen.

Later op de dag kwamen er onder rode zeilen kleine bootjes aangevaren die sinaas-appels en grapefruits en ananassen verkochten. En gelukkig ook rode appels. Ellis kocht een hele zak vol rode appels voor haar.

„En vanavond kom je een beetje Kerstavond vieren in mijn werkplaats”, zei hij zacht, terwijl hij zijn grijze krullenkop krabde.

Judy verliet de hele dag de reling niet. Niets kon haar visioen van die morgen bederven. Niet het langzaam wegstervend licht, niet de wetenschap dat de eigen

matrozen van de „Elizabeth” door grauwe bochtige straatjes gingen slieren en hun zuur verdiende geld gingen kapot maken op een manier waar de oude Ellis zijn hoofd over schudde. Ook Ellis trachtte haar droom te verstoren:

„Cadiz is een oude zondige stad, Judy. Héél oud. Koning Salomo kwam hier al handeldrijven om ivoeren en gouden geschenken te kopen voor zijn zeventhonderd vrouwen. En Hannibal is hier ook geweest — hij heeft hier al zijn mannen en zijn olifanten bijeengebracht voordat hij de Alpen overstak en tegen Rome optrok. En de Romeinen zelf — die hebben hier een muur gebouwd. De Romeinen waren knap in het muren bouwen. Ik weet niet hoé veel ze er wel hebben gebouwd, óveral in de wereld. Hier in Cadiz leefden ze graag, ze hielden van weelde en zonde en van veel te lekker eten. En omdat het hier zo dwaas en zondig toeging, heeft de Heer toen de hele stad vernietigd. De Moren zijn gekomen en hebben alles platgebrand en geplunderd. En de Moren hebben die witte heidense toren gebouwd die je daar ziet en ze hebben geprobeerd alle Christenen te verjagen. O, er is machtig veel gebeurd in deze oude stad en op de voorportalen der hemelen lijkt ze helemaal niet. Geloof dát maar van je oude Ellis. Ik zal je wat vertellen”, en hij deed alsof het iets erg bijzonders was dat hij zelf had uitgevonden, „het klimaat heeft een grote invloed op mensen en kinderen en té veel zon en warmte is even kwaad voor ze als te veel mist en kou”.

Kon er dan ooit ergens in de wereld te veel zon zijn, vroeg Judy zich af, terwijl Ellis hoorbaar aan zijn oude pijp zoog. Zonder zon zou die mooie stad niet zo wit kunnen schitteren onder de blauwe hemel en zonder zon konden al die torens niet zo glinsteren. Was het dan slecht om warm te zijn en pret te maken en zo nu en dan eens erg lekker te eten?

Judy zuchtte. Het zou Kerstavond zijn en er zou helemaal niets bijzonders gebeuren. Nooit, nooit, nooit in haar leven zou ze meer feest mogen vieren en blij kunnen zijn. „Vader wil niets!” zei ze opeens tegen Ellis. Ellis wist het wel, maar Judy had er nog nooit met hem over gesproken. „Vroeger met moeder waren er zo veel prettige dingen en nu is er helemaal niets leuks meer”.

De oude Ellis fronste zijn zware wenkbrauwen.

„Je vader is een arme, arme man, Judy”, zei hij een beetje streng. „Je moest hem helpen”. Maar toen voegde hij er vriendelijker achter aan: „Je helpt hem al door hier aan boord te zijn”.

Judy zweeg. Zij schaamde zich en zij wist waarom; zij was blij toen Ellis zijn pijp tegen de reling ging uitkloppen. Toen hij terugkwam, was zij verdwenen.

Het lichtende visioen van de witte stad had in Judy iets losgemaakt. Zij had het gevoel dat er iets met haar gebeurd was, dat zij stukken ouder was geworden en iets had beleefd wat de andere kinderen thuis nooit zouden beleven — iets dat groter en lichter en mooier was *juist* na al die donkere moeilijke maanden op zee. Het gaf haar een intens warm, blij en veilig gevoel dat zo iets mogelijk was en zij wist dat niemand dit haar kon afnemen, zelfs vader niet, die haar alleen liet staan. Duidelijker dan op het ogenblik dat hij wegliep, eenzaam en met gebogen hoofd, voelde zij dat zij nu groter was dan „alleen maar een kind”. Maar wat moest zij doen?

En nu zei Ellis dat zij haar vader moest helpen, want dat hij een arme, arme man was. Maar om haar vader te helpen was zij toch nog te klein. Zij kon alleen maar bij hem blijven. En toen schoot er met een akelig soort pijn iets door haar heen:

ik moet mijn best doen niet te zakken voor de volgende klas. Als ik slaag, kan ik aan boord blijven.

Zij rende naar beneden, naar haar hut en gooide zich op haar kooi. Zij stootte haar schenen, maar zij voelde het niet. Zij beet in haar kussen en stompte tegen de houten wand onder de patrijspoort. Blijven varen, dat betekende: weg weilanden met madeliefjes en boterbloemen, weg schommel en seringenstruiken en witte was op groen gras, weg alle veilige vriendelijkheid van een leven THUIS.

Maar op zee was ook een soort veiligheid, een ander soort veiligheid: de met groen laken overtrokken tafel in de kajuit, de werkplaats van Ellis, zelfs vaders hand wanneer zij 's avonds in bed lag — en nu dit laatste, dit grote, nieuw ontdekte: dat zij nu wist dat er zulke heerlijke dingen bestonden als die witte stad die Cadiz heette.

„Misschien ziet het voorportaal van de hemel er tóch wel zo uit”, fluisterde zij op eens. „Ellis weet ook niet alles, al verbeeldt hij zich wel veel”.

Die avond — het was immers Kerstavond — had de oude Ellis het een beetje feestelijk gemaakt in zijn werkplaats. Hij had groene slingers opgehangen en een schaal rode appels op tafel gezet met kaarsjes er omheen. En hij had een fluitje, dat hij voor haar had gesneden, in een mooi papiertje gepakt en naast de schaal gelegd. Daarna was hij gaan zitten wachten. Maar het duurde lang eer Judy kwam.

Eindelijk ging Ellis kijken. Op kousevoeten liep hij over de dekplanken en voordat hij het trapje af wilde gaan, keek hij door de glazen koekoek boven de kajuitstafel.

En toen zag hij iets waar hij lang naar bleef staan kijken, ook al schaamde hij zich een beetje. Hij zag voor de kale tafel met niets feestelijks er op de kapitein zitten met Judy naast zich, zij hield zijn hand vast en zij aaide hem met haar andere hand over zijn donkerblauwe lakense mouw. De kapitein huilde en dat had Ellis hem nog nooit zien doen, ook niet op de dag dat hij zijn vrouw een graf in de golven had gegeven. Judy veegde voorzichtig zijn gezicht af met een grote witte zakdoek en zij zag er naar uit dat zij van plan was hem nooit in de steek te laten.

„Dat is goed zo”, fluisterde de oude Ellis tegen zichzelf. „Dat is best zo. Beter dan dat ze bij de timmerman haar toevlucht komt zoeken en als een klein kind haar pakje komt halen”.

Hij sloop terug op zijn oude kromme benen en nadat hij de groene slingers had weggehaald, at hij in eenzaamheid een rode appel op, maar hij was helemaal niet treurig. „Het is een beste Kerstavond”, zei hij tegen zichzelf. „Judy heeft er eindelijk iets van begrepen. De kapitein zal een goeie dochter aan 'r krijgen. En de hemel houde haar langer in leven dan haar moeder. Amen”. En toen ging de oude Ellis met een tevreden gevoel naar kooi.

De volgende morgen las tot aller verbazing kapitein Bradley aan zijn mannen het Kerstevangelie voor, net als vorige jaren. Niemand had het verwacht, want iedereen wist hoe somber en ongelovig de kapitein was geworden na de dood van zijn vrouw. Geen Zondagsdienst had hij meer gehouden sindsdien en nu opeens deze Kerstwijding. Bovendien liet hij tabak uitdelen.

De oude scheepstimmerman zat er bij met een gezicht alsof hij van niets wist, en kleine Judy zat fier op de voorste rij, tussen de eerste en tweede officier en keek haar vader onafgebroken aan. En maar héél even dacht zij aan haar witte jurk en aan de kerstboom thuis waar op deze dag vrolijke kinderen omheen zouden dansen. Toen haar vader kwam bij: „Vreest niet, want ziet, ik verkondig U grote blijdschap die al den volke wezen zal” hoorde zij hem de woorden heel langzaam en duidelijk zeggen. „Vreest niet, want ziet, ik verkondig U grote blijdschap...” Haar vader was bang geweest en hij had de blijdschap gemist, net als zij — dat wist zij sinds gisterenavond. „Vreest niet!” Nee, zij zou geen donkere maanden op zee meer vrezen sinds zij het lichtende Cadiz had gezien en vader zou misschien ook niet meer bang zijn voor de eenzaamheid, nu hij wist dat zij bij hem zou blijven.

Die avond lichtte de „Elizabeth” het anker. De zeilen werden gezet juist toen de grote vuurtoren van San Sebastian zijn licht begon uit te stralen en de vele vaartuigen in de haven hun rode en groene boordlantaarns hadden opgehangen. Terwijl de „Elizabeth” de open oceaan opvoer, zag Judy de vrolijke lichtjes van Cadiz in de schemering hangen als donkere, rijpe vruchten. Maar het visioen vol hemels licht zou voor altijd in haar blijven leven.

Het kerstspel in het Weeshuis

MAJA VAN HEEMSTRA

Heleentje stond voor het raam en keek naar de druilerige regen en naar de fietsers, die over de glimmende straten door de plassen reden. Maar 't kon haar niets schelen dat het buiten nat en donker was, want ze had zo'n blij gevoel. Toch wel prettig om de nieuwe wollen jurk aan te hebben — grijsblauw, ze had zelf de kleur mogen uitzoeken. Moeder had er een riem bij gevonden van precies dezelfde tint. Voor 't eerst had zij de juk aan — en waarom? ja, waaróm! Omdat zij naar haar vriendinnetje in het Weeshuis mocht gaan, daar werd vanavond een kerstspel opgevoerd. Door de kinderen van het huis.

Heleentje kwam dikwijls in het grote, deftige huis. Deftig was 't alleen van buiten; van binnen was 't gezellig. Toen ze nog een heel klein meisje was, had moeder haar eens meegenomen en had haar verteld, dat daar jongens en meisjes woonden, die géén vader en moeder meer hadden. Ze had 't zich niet goed kunnen voorstellen: géén vader en moeder. Wie kleepte die kindertjes dan aan? En wie smeerde hun boterhammen? En wie verdiende geld voor hen? En wie ging 's Zondags met hen wandelen? En wie speelde met hen en las hun voor?

Toen Heleentje ouder werd had ze antwoord op al die vragen gekregen en had ze gezien dat voor die kinderen, die géén ouders meer hadden, tóch goed werd gezorgd. Zij woonden in een huis net als andere kinderen, alleen het huis was groter dan een gewoon huis. En er waren een Vader en een Moeder, die voor dat grote gezin zorgden, want er waren wel vijf-en-twintig kinderen — veel meer dan je in een echte familie had.

Jeltje uit het Weeshuis ging op dezelfde school als Heleentje. Ze zaten meestal naast elkaar en waren dikke vriendinnen geworden. Jeltje kwam dikwijls bij haar spelen en zij ging dikwijls naar het Weeshuis toe. Dat was al een paar jaar zo.

Na de grote vakantie had Jeltje haar verteld, dat ze mee mocht doen met het kerstspel.

Heleentje wist wel wat een kerstspel was, want zij was met haar broertje een keer gaan kijken, toen de oudere kinderen van de Zondagsschool het kerstverhaal opvoerden. Met een echte Maria en Jozef en met engelen en herders. Het was in een klein kerkje geweest en 't was erg mooi! De kinderen, die niet meespeelden, zongen bekende kerstliederen en zij had ze zachtjes meegezongen.

Jeltje had haar verteld, dat er op een dag een mevrouw was gekomen en die had gezegd, dat de kinderen van het Weeshuis nu óók een kerstspel gingen spelen. 't Was hun éigen kerstspel, 't was voor hén gemaakt en 't mocht alleen maar in het Weeshuis worden opgevoerd. En toen waren de kinderen aangewezen, die mee zouden spelen en Jeltje mocht een der kleine engelen zijn. De kinderen waren toen begonnen met 't instuderen van de kerstliederen. Eerst was er niet veel aan geweest, want ze stonden allemaal gewoon te zingen en Maria en Jozef en de engelen

en de herders stonden zo maar ergens in de kamer. En je kon helemaal niet zien wé nu eigenlijk herder of engel was, want ze hadden hun gewone kleren aan.

De mevrouw zei wel dat 't er later zo en zo zou uitzien, maar Jeltje had 't zich toch niet goed kunnen voorstellen hóé dat dan zou worden. En daardoor had zij er haar vriendinnetje niet veel van kunnen vertellen, als die nieuwsgierig vroeg hoe of het nu eigenlijk zou zijn.

Ja, er waren brandende kaarsjes bij en de herders moesten knielen en dat deden ze op de repetities altijd te laat en dan liet de mevrouw het weer overdoen, totdat de herders het eindelijk goed konden. En Jeltje moest op de naaikamer komen, waar de maat voor de lange witte jurk werd genomen, die ze zou dragen. En ze zou ook vleugels krijgen, maar dat kon zij niet geloven. Vleugels — hoe kon dat nou? die kon je toch nergens kopen? Echte engelenvleugels waren natuurlijk alleen in de hemel.

Maar een week geleden had Jeltje heel opgewonden op school verteld, dat zij haar jurk had aangepast en dat er zilver lint op kwam en dat schitterde zó mooi! En zij had heuse vleugels aan gehad — waar die vandaan kwamen, wist ze niet. En ze vroeg meteen of haar vriendinnetje wou komen kijken bij het kerstspel.

Kijken naar het kerstspel! Heleentje had een kleur van plezier gekregen. Moeder vond het dadelijk goed. En ze mocht haar nieuwe wollen jurk aantrekken. Zij had eens diep gezocht van zóveel heerlijks tegelijk.

En nu was het dan zover. Heleentje trok haar regenlaarzen aan, nam de zondagse schoenen in een zakje mee, trok haar jasje aan, zette een regenmuts op en klaar-was-Kees!

„Dag moeder”, en wip! ze was de deur uit en liep vlug door de glimmende natte straten naar het grote, deftige huis aan de gracht.

Zij was daar nu al zó dikwijls geweest en toch leek het vandaag een ànder huis te zijn dan anders. De lange witte gang was versierd met dennegroen, om de elektrische lampen had men rood papier vastgemaakt zodat 't bekende huis er geheimzinnig uitzag. Er waren al veel gasten en de jongens en meisjes, die er woonden, liepen af en aan om te helpen met het uittrekken van de natte jassen.

„Waar is Jeltje?” zei ze zacht tegen de Moeder.

„Die wordt aangekleed, die is immers engeltje”, was het antwoord.

Ja, dat was ook zo. Dat wist ze toch en nu had ze 't weer vergeten. Opeens voelde ze zich wat eenzaam en vreemd tussen al die grote mensen, die ze niet kende.

Maar daar kwam Feike op haar af, met wie ze wel eens had gespeeld wanneer ze bij Jeltje mocht komen. Feike nam haar mee naar de grote eetzaal en zei, dat ze bij de kinderen van het koor mocht zitten. En als ze de versjes kende, mocht ze ook meezingen.

Heleentje zat wat verlegen op haar stoel. Alles was zo anders dan op andere dagen. Er zaten een heleboel onbekende grote mensen en het licht gaf hier ook al zo'n geheimzinnig schijnsel. En Jeltje was er niet; die werd nu aangekleed.

Maar toen zag ze opeens de kerstboom staan. Wat was dié prachtig. Alles eraan was van wit en zilver. Hij was héél hoog — dat kon ook best, want de zaal was immers óók hoog. En boven haar, aan de zoldering, hing een reusachtige krans van dennengroen, versierd met rood lint; er stonden brandende kaarsen op.

Zij was nog niet helemaal uitgekeken, toen de jongens en meisjes van het huis om haar heen kwamen te zitten en een vreemde meneer naar het orgel liep. Het orgel

begon zacht te spelen. De kinderen begonnen te zingen: „Een roze, fris ontloken, uit tere wortel kwam”. Het klonk net als het begin van een sprookje, net als: „Er was eens...” Zachtjes zong Heleentje de bekende woorden mee, zonder te beseffen dat ze het deed.

Onder het zingen was het gordijn, aan 't eind van de zaal, langzaam opzij geschoven en op een verhoging zag ze in 't schemerig licht van de kerstboom-kaarsen een kribje, een bankje en een reusachtige kaars op een kandelaar staan. De grote kaars brandde niet.

Een heldere jongensstem vertelde: „Er zal een rijse voortkomen uit de tronk van Isaï...”; Heleentje kende dat stuk van de Bijbel wel, dat had vader pas nog voor-gelezen. Daarin zei de profeet Jesaja, dat 't Christuskind eens geboren zou worden. Die stem, die daar sprak, kende ze ook. 't Was de stem van Feike en zij zag hem nu ook staan, naast de piano. Feike waarmee ze de vorige week nog geknikkerd had, met Jeltje en Auke. Feike en Auke waren dikke vrienden, ze gingen samen naar school en speelden ook altijd samen.

„Komt allen te zamen, jubelend van vreugde” zongen de jongens en meisjes vrolijk en Heleentje zong mee. Heel zachtjes klonken alleen de meisjesstemmen: „Komt laten wij aanbidden”, maar dan zwol het koor weer aan met de donkere jongensstemmen erbij: „Komt laten wij aanbidden, die Koning”.

Om de beurt vertelden de stem van Feike en die van een der oudere meisjes de bekende woorden uit Jesaja en uit Lucas II. Het koor zong er tussen door en ze was zo in gedachten bij de muziek en de bekende liederen, dat ze niet eens meer dacht aan Jeltje, die toch als engel zou komen. Toen merkte Heleentje opeens, dat iedereen achterom keek en ze draaide zich ook even om op haar stoel.

Daar kwam door de duisternis van de eetzaal een rij kaarsjes aan. Maar 't was méér dan lichtjes alleen. Daar liepen engelen met zilveren linten om hun lange witte gewaden en Maria was er bij en Jozef. Precies zoals in de kinderbijbel op het plaatje stond. Alleen dit was veel mooier, want deze engelen en deze Maria en Jozef leefden en bewogen; ze liepen langzaam naar het kribje toe en toen was er opeens licht op de verhoging gekomen en Maria ging op het bankje zitten, Jozef stond achter haar. Een grote engel stond tegenover Jozef en twee kleine engeltjes zaten aan weerskanten op de rand van de verhoging.

Allen hadden om de grote kaars hun kaarsjes gezet en die stonden daar stil te stralen.

„Nu zijt welkome, Jesu, lieve Heer”, had het koor gezongen.

„En het geschiedde, als zij daar waren...” vertelde Feike, „... en legde hem in de kribbe” — en ja, Maria maakte het gebaar van de moeder, die haar kindje in het wiegje legt.

„... omdat voor hen géén plaats was in de herberg”, vertelde de stem; „... omdat voor hen géén plaats was in de herberg”, herhaalde het koor.

En toen er gezegd werd, dat de herders de blijde boodschap ontvingen van de geboorte van het Christuskind, klonk een jongensstem in het schemerig licht achter in de zaal: „Laten wij dan naar Bethlehem gaan om te zien, hetgeen geschied is en ons door de Heer bekend gemaakt”. En daar kwamen twee herders aan, in hun ruige kleren, met de herderstaf en een brandende lantaren in de hand. De grote engel had gezegd: „Weest niet bevreesd, want zie, ik verkondig u grote blijdschap, die heel het volk zal ten deel vallen” en deze herders waren niet bevreesd, zij waren alleen maar blij dat óók zij naar het kleine kindje mochten gaan zien.

„Daar is een Kindje geboren op aard”, zongen de jongens en meisjes zachtjes. Maar, hoewel Heleentje het liedje kende, zong ze niet mee. Zij was zo verdiept in wat ze zag, dat zij vergat te zingen.

Maria in haar lichtgrijs kleed met de prachtige blauwe doek over 't donkere haar en Jozef in donkerrood met een groene mantel, zij beiden keken in het wiegje waar het Christuskind lag. Rechtop stond de grote engel met de zilveren ster in het blonde haar en de grote witte vleugels. En doodstil zaten de twee kleine engeltjes met de mooie zilveren linten om en de kleine witte vleugels.

Heleentje keek maar en keek en vergat alles om zich heen. Ze zag die ene kleine engel, waarvan het gezichtje haar zo bekend voorkwam, maar ze was helemaal vergeten, dat het Jeltje was. Dat, wat daar vóór haar gebeurde, waarover vader en

moeder zo dikwijls hadden verteld, wat haar voorgelezen was uit de Bijbel, dát daar was de geboorte van Jezus in Bethlehem.

„... en knielden bij Jezus neer”, zongen de kinderstemmen en ja, daar knielden de beide herders. 't Ging als een schok door Heleentje heen: dat was Auke, die ene herder. Hij keek heel ernstig, heel anders dan als zij samen speelden. En meteen zag zij Jeltje in haar blinkende kleren en met de witte vleugeltjes. Zij was immers in het Weeshuis en dit was het Kerstspel, dat de mevrouw had gemaakt voor de kinderen van het huis. Dáár stond de kerstboom en om haar heen zongen de weeskinderen: „O hoe heerlijk, hoe begerlijk!”

De herders waren opgestaan, liepen de zaal door en gingen de deur uit om aan heel de verdere wereld te gaan vertellen, wat zij hadden gezien. En daar, vóór haar, stak Jozef met een der kleine kaarsjes de grote kaars aan. En de grote engel nam die uit de kandelaar. Maria was langzaam opgestaan en het licht was opeens weg — alleen de grote kaars en de kleine kaarsjes brandden nog.

Maria boog over het kribje, om het kindje op te nemen.

De grote engel liep langzaam naar voren, zij droeg de brandende kaars in de opgeheven handen, hoog boven het blonde haar en boven de glinsterende ster en de wakkelende vlam verlichtte alles om haar heen. Langzaam liep zij door de zaal, achter haar Maria met haar blauwe doek over de arm waar het kindje in rustte, naast haar Jozef, steunend op zijn staf. Daar achter kwamen de twee kleine engelen, de ene droeg het kribje en de andere het bankje van Maria.

Op de verhoging stonden alleen nog maar de kleine kaarsjes en zij gaven een heel klein licht.

„Stille nacht, heilige nacht...”; langzaam schoven de gordijnen dicht en het kerstspel was uit.

De lichten in de zaal gingen weer aan en stemmen om Heleentje heen spraken over wat zij zojuist hadden gezien. De Vader en Moeder en de oudste kinderen liepen met koppen chocolade en koek rond en Heleentje kreeg ook een kopje, maar zij merkte het nauwelijks.

„Vond je 't mooi?” Jeltje in haar zondagse jurk stond naast haar. „En heb je mij gezien als engeltje?”

„Ja,” zei Heleentje zachtjes, „'t was erg mooi. En in het kribje lag een echt kindje”. Er werd nog een mooi kerstverhaal voorgelezen en ze zongen allen samen nog een paar liederen en toen stroomde de zaal leeg en daar stond moeder haar op te wachten. Ze werd goed ingepakt, want buiten was het begonnen te sneeuwen. Aan moeders arm liep Heleentje naar huis.

Ze zei niets. Steeds zag ze weer voor zich hoe Maria het kindje uit het kribje had getild en het op de arm, in de blauwe doek, had weggedragen.

Toen ze even moesten wachten met oversteken, omdat een heel lange rij auto's door de hel verlichte straat reed, zei moeder zachtjes: „En was het mooi?”

Als antwoord kwam er een diepe zucht. En toen keek Heleentje naar moeder op en zei: „En 't Christuskindje had blonde krulletjes en grote blauwe ogen!”

Toch niet alleen

MIEN LABBERTON

Er zijn kinderen, voor wie de Decembermaand een aaneenschakeling is van heerlijkheden.

Er zijn óók kinderen, voor wie dit niet zo is.

Wout Wijkamp had van een Sint Nicolaasfeest niets gemerkt. Want op 1 December was zijn moeder heel ernstig ziek geworden, en op 6 December was zij gestorven. Dat was heel, heel erg voor Wout, want een vader had hij al sinds zijn achtste jaar niet meer. En broers of zusjes had hij niet. Dus was hij nu helemaal alleen.

Nee, toch niet helemaal. Want al had hij dan ook geen familie meer om zich heen, hij had Bianco, zijn grote witte hond, zijn onafscheidelijke kameraad. Bianco was een klein jong hondje geweest, toen Vader nog leefde. Nu was hij een reus met lange, golvende witte haren en een prachtige brede staart. Het allermooist waren zijn bruine ogen. Bianco had Wout vaak verdedigd, als Guurt, een valse grote jongen uit dezelfde straat, Wouter ging plagen. Bianco had met Wout bij Moeders bed gestaan. Bianco bracht hem naar school en naar het volksbad, Bianco kende al zijn geheimen, al zijn angsten, al zijn vreugden, al zijn kwajongensstreken. En nu kende ook alleen Bianco zijn bitter verdriet.

Op de dag dat Moeder begraven was, zei een buurman, die mee naar het kerkhof was geweest: „En wat moet er nu met jou?”

Ja, dat wist Wout ook niet. Hij keek de buurman een beetje angstig aan.

„Naar het Weeshuis, dat zal het beste zijn”, zei de man. „Heb je hélemaal geen familie?”

„Alleen in Amerika”, zei Wout. „Daar woont een broer van Moeder”.

„Tjonge, da's ver weg. Weet je zijn adres?”

Nee, dat wist Wout niet. De man keek nadenkend. „Ga eerst maar met mij mee”, zei hij, „ik zal d'r eens met de burgemeester over gaan praten. Maar die grote hond van je, die moet maar verkocht”.

„Néé!!”

Het klonk als een angstkreet. De man hoorde het wel, en begreep het ook wel, maar wat kon hij er aan veranderen? Hij was zelf arm, armer dan Wouts moeder geweest was, die een pensioentje had gehad. Hij kon onmogelijk die reus van een hond ook nog te eten geven, hij was een eenvoudige landarbeider en had zes kinderen. En in het Weeshuis zouden ze die hond toch ook niet willen hebben. Dus wèg moest het dier in elk geval...

„Ja jongen”, zei hij, „'t is lam voor je. Maar 't zal toch niet anders kunnen. Kom, je raakt er wel overheen. Ik weet misschien wel iemand, die hem kopen wil. En dan kunnen we van dat geld mooi de kleren kopen, die je nodig hebt voor het Weeshuis, ondergoed en zo. Want je zal wel wat nieuws moeten hebben”.

Wout stond maar met strakke ogen te kijken. Het was hem of er vuur zat achter

zijn ogen, zo brandden en prikten ze. Hij was een verstandige jongen, hij begreep wel, dat Buurman het goed met hem meende en dat hij misschien ook wel gelijk had. Maar o, Bianco weg? Hij kón niet zonder Bianco, en nù helemáál niet meer, nu Moeder er niet meer was. Opeens begon hij te huilen. Hij kón zijn tranen niet meer inhouden.

De man klopte hem op de schouder. „Kom, kom”, zei hij, „in 't Weeshuis is het best prettig, dat zul je wel zien. En neem je hond nou nog maar eerst mee naar mijn huis, dan eten we allebei een boterham minder. Huil nou maar niet. Wees een flinke jongen. Kom maar”.

En zo lag Wout die avond op een kermisbed in Buurmans huis en Bianco lag er vlak vóór, maar slapen deden ze geen van beiden. Alles was zo vreemd, zo onzeker, zo onveilig geworden.

Drie dagen later kwam er iemand uit het Weeshuis, om hem te halen. De vorige dag was Bianco aan een notaris verkocht, die in de stad aan de haven woonde. De hond was weggehaald, terwijl Wout op school was. Het was een heel stille, gedrukte en bleke jongen, die in de auto stapte, die hem naar het Weeshuis zou brengen. „Nooit meer”, zat hij te denken, terwijl zijn geleidster tevergeefs probeerde hem aan het praten te krijgen, „nooit meer kan ik vrolijk zijn. Niemand is zó alleen als ik. Er is niéts meer, dat me nog wat schelen kan”. En in deze moeilijke uren wás dat ook werkelijk zo. De andere jongens in het Weeshuis vonden de nieuweling maar een saaie piet.

Zo ging een lange week voorbij. Hij kon nog maar niet wennen. Het is moeilijk voor een dorpsjongen, die vrijheid gewend is, om tussen de muren te zitten van een vrij smalle straat. Op een Woensdagmorgen werd hij geroepen, om bij de „Vader” van het Huis te komen.

„Beste jongen”, zei deze, „ik moet je wat vertellen. Bij je moeders papieren is het adres gevonden van een oom van je in Amerika. Wist je dat je die had?” Wouter knikte. „Nu heeft de burgemeester van je vroegere dorp naar die oom geschreven, en gisteren is er antwoord gekomen. Je oom wil, dat je bij hem komt wonen. Hoe vind je dat?”

Wouter haalde zijn schouders op. Dat lege gevoel, dat niets hem meer kon schelen, was er nog altijd. Het enige wat hij voelde, was verlangen naar Moeder en verlangen naar Bianco. Een vreemde oom in een wildvreemd land? En hoe moest hij daar komen? Met een schip zeker — ook weer alléén? Durfde hij dat? Och jawel, waarom niet? Maar prettig, och nee...

„Nu?” vroeg de Vader, „zeg eens wat?”

„Ik weet het niet. Als het moet, zal ik wel gaan”.

„Durf je de lange reis aan? Ik kan je niet brengen!”

„Och jawel”.

„Ik zal dan eerst met de kapitein gaan praten en hem alles over je vertellen”.

Het kon Wout niet schelen. Of hij nu hiér was, in dat vreemde Weeshuis, of op een vreemd schip, wat deed het er toe? Daarginds was tenminste nog een broer van Moeder. Maar iedereen sprak daar Engels, die oom zeker ook. Kon niemand hem dan verstaan, en hij ook niemand begrijpen?

„Je oom schreef, dat hij je dan van de boot zal laten afhalen. Misschien stuurt hij iemand, misschien doet hij het zelf, dat kon hij nog niet zeggen. Hij heeft daar een grote boerderij. In elk geval zal ik je zelf op de boot brengen. Overmorgen. Je

oom betaalt de reis. Half geld. Je moet de matrozen dan wat helpen aan boord. Dat kun je wel, je bent tien. Het is een vrachtboot”.

Wout knikte maar. Hij vond alles goed. Overmorgen al, zat hij te denken, dat is al gauw. Wat gek, dat ik het niet reuze fijn vind. Op een boot, de matrozen helpen, een zeereis, de andere jongens zouden wel jaloers zijn als ze het wisten...

Opeens voelde hij, dat hij met „de andere jongens” niet de jongens van het Weeshuis bedoelde, maar zijn vroegere schoolvriendjes van het dorp. En meteen zat hij met zijn gedachten in zijn oude klas. Hij dacht aan het verteluur — Meester vertelde altijd graag over zeereizen. Hij dacht aan die keer, toen ze een dagje uit waren geweest, met een bus, naar de havenstad. Bianco had achter de bus aangelopen en wat hadden ze daar aan die haven een pret met hem gehad. In diezelfde stad woonde Bianco nu. Met een schok viel het alles weer uit hem weg. Alleen. Hij was alléén. Moeder, school, Bianco, alles weg, voorgoed. De Vader zat met gefronste wenkbrauwen naar hem te kijken. Een vreemde jongen, dacht hij, wat heeft hij weinig belangstelling... Hij wist niet, hij kòn ook niet weten, dat Wout op dit ogenblik zó erg naar Bianco verlangde, dat hij niets anders voelen kòn. O, als hij zijn hand had kunnen neerleggen op Bianco's trouwe kop, als hij met hem had kunnen praten, als hij de ruige poot had kunnen voelen op zijn knie, wat zou alles dan anders zijn! Helemaal anders, en lang zo moeilijk, lang zo verdrietig, lang zo eenzaam niet. De Vader stond op. „Ga nu maar naar de eetzaal”, zei hij.

De volgende dag werden zijn kleren ingepakt en werd hem nog van alles verteld. Van het schip, de reis, dat hij stipt gehoorzaam moest zijn aan de kapitein, dat de matrozen hem wel eens wat zouden plagen — het was net, of alles langs hem heen ging. Toch leek het hem wel goed, op die boot te zijn. Als er alleen maar iemand was geweest, met wie hij er over had kunnen praten...

De grote boot lag klaar, voor vertrek gereed. De „Vader” en Wout hadden al enige keren langs de kade gelopen. Mannen waren bezig vrachtgoed in te laden. Veel mensen liepen af en aan. De kade stond nog vol kisten.

„Wouter”, zei de Vader, „ik kan niet blijven tot de boot afvaart. Dat is pas over een uur. En ik moet nu een andere jongen gaan halen, die in jouw plaats komt. Ga nu maar aan boord. Dan heb je genoeg te kijken en zul je je niet vervelen. Je vindt het toch niet erg, dat ik nu weg moet?”

Wout schudde van nee. Hij had de Vader maar zo kort gekend, dit afscheid viel hem niet zwaar. Toch voelde hij zich opeens helemáál verlaten, toen hij hem in de verte zag verdwijnen. Bij de kapitein blijven? Makkelijk gezegd, maar hij zag de kapitein niet. Die had het natuurlijk veel te druk om zich met hem te bemoeien. Hij liep weer van boord, de kade weer op. Daar stond zijn kist nog en zijn koffer, met nog andere kisten en koffers. Die kist was het énige, dat nog bij hem hoorde. Hij streek over het ruwe hout en ging er op zitten. Zijn benen trilden. Hij had een gevoel of hij niet goed staan kon. Hij staarde voor zich uit, en knipperde af en toe met zijn ogen. Hoe lang hij zo zat, besepte hij niet. Hij dacht aan die ene keer, toen ze hier zo'n plezier hadden gehad aan deze kade. Het leek jaren geleden.

Maar opééns — wat was dát?

Er kwam iets aanrennen, er sprong iets tegen hem op, een tong likte zijn handen, bijna werd hij van zijn kistje gegooid. Blaffen, janken, kwispelen!!

„Bianco!” riep Wout. „O Bianco! Bianco!”

Wie was er blijer, de hond of de jongen? Het zou moeilijk te zeggen zijn geweest. Maar Wouts blijdschap duurde niet lang. Zijn gezicht betrok, in zijn ogen kwam een wanhopige uitdrukking. „Ik moet wég, Bianco”, fluisterde hij hees, „en jij mag niet mee. Je... bent... niet meer... van mij...” Maar de hond deed of hij het niet begreep en ging aan zijn voeten liggen. Wouts hand rustte op zijn kop.

„Sta eens op, mannetje”, zei toen iemand, „ze moeten die kisten hebben. O ben jij het, kwajongen? Ik heb je al overal gezocht. Je had niet van boord mogen lopen, kom gauw mee”. Het klonk bars, en toch... toch wel vriendelijk ook. Wout herkende de kapitein. „En wat moet dat reuzebeest? Ken je die hond?”

„’t Is Bianco”, en opeens snikte Wout het uit. Maar de kapitein had geen tijd meer. Later, op zee, zou hij wel eens met dit joggie praten. „Kom, vlug”, drong hij aan, en hij dreef Wouter voor zich uit, de loopplank op. Maar toen hij aan boord was en zich omdraaide, stond Bianco daar ook. „Wel verdraaid!” zei de kapitein. Vóór hij er op verdacht was, sprong opeens de grote hond tegen de forse man op, legde zijn beide voorpoten op diens schouders en keek hem smekend aan. Je behoefde niet te vragen, wat die blik betekende. „Toe, mag ik méé? Waar baasje is, wil ik ook zijn. Toe, asjeblijf!” Het spreken ontbreekt hem maar, dacht de kapitein. Hij keek van de één naar de ander. Zo’n kind, dacht hij. Alles kwijt. Wat houden ze van elkaar, die twee. Je zou een hart van steen moeten hebben...

„Wou je ’m graag meenemen, jong?”

Wouts hart sprong op. Méénemen? Bianco? O, dan was opeens alles anders, veel minder moeilijk, heel, héél anders! Zijn vochtige ogen begonnen te stralen. Maar opeens bedacht hij... zijn vreugde zonk weg...

„Hij is... verkocht”, zei hij moeilijk.

„Aan wie?”

„Aan een notaris”.

„En hij is weggelopen en heeft rondgezworven, om jou te zoeken, geloof ik. Hij is mager. Gisteren liep hij hier ook”.

„We zijn hier eens een keer geweest, met een schooldag”.

„Hoe heet die notaris?”

„Dat weet ik niet”.

„Als jij me belooft, niet meer van boord weg te lopen, ga ik naar die telefooncel daarginds”.

Wouters hart klopte hem in de keel. Met Bianco naast zich stond hij over de verschansing te kijken en zag de kapitein de telefooncel binnengaan. Al vrij gauw kwam hij er weer uit en was in enkele minuten weer op het schip.

„Ik heb geluk gehad”, zei hij. „Bij de vierde notaris had ik beet. Nou zal ik jou wat vertellen. Ik heb die hond van hem teruggekocht. En als jullie je allebei goed gedraagt, krijg je hem van mij cadeau als kerstcadeautje. De volgende week vieren we toch Kerstmis aan boord? Je bent een flinke, eerlijke jongen, dat je me dat zei van die notaris. Dus de eerste week is hij van mij. En daarna... begrepen?”

Of Wout het begreep! En het leek wel, of Bianco het niets minder goed begreep. Stijf tussen de grote man en de kleine jongen in liep hij kwispelstaartend over het dek. De matrozen lachten er om. „De ouwe heeft weer eens wat bedacht”, zeiden ze tegen elkaar. Bij de bootsman bleef de kapitein even staan. „Als één van jullie dit joggie dwars zit, dan gooit die lieve reus hem overboord, reken daar maar op, man”. En wat zachter voegde hij er aan toe: „Boots, ik had de volgende week geen Kerstmis met jullie kunnen vieren, als ik die twee niet weer bij elkaar had gebracht. Die ogen van die jongen...” De bootsman knikte, hij kende zijn kapitein. De loopplank werd ingehaald, het anker werd gelicht, het vertreksignaal golfde over het water. De boot raakte los van de kade. Over de reling stond Wouter te kijken, zijn hand verstoppt in Bianco's dichte vacht. „Naar den vreemde”, dacht de jongen. „Naar een nieuw land, vreemde mensen, een vreemde taal, maar met Bianco. Niet alleen. Toch niet alléén. Het zal best gaan, hè Bianco?”

De hond kwispelde. Wouter voelde de warmte van het hondelijf tegen zijn blote benen. Alles was goed.

Sampo, de Lappenkleuter

J. E. KUIPER

Nu moet je stil zijn en goed luisteren. Want ik ga je een verhaal vertellen, waar je stellig om zult moeten lachen, maar waar je toch ook iets uit kunt leren. 't Gaat over een jongetje, dat Sampo heette en in een land woonde, dat Lapland genoemd wordt. Hoe 't land aan die naam komt, weet ik niet. Maar wel kan ik je vertellen, dat het er erg koud is. Zó koud, dat zelfs de zon, die toch niet zo gauw bang is, het soms te erg vindt en wegloopt.

Dat is voor de Laplanders (ze worden ook wel eens „Lappen” genoemd) natuurlijk verschrikkelijk naar, en als in die tijd in hun hutjes niet het kleine olielampje bleef branden en 's nachts aan de hemel de trouwe zilveren maan en de reine kleine sterren straalden, zouden ze helemaal in donker zitten. Maar gelukkig komt er altijd weer een dag, dat de zon spijt krijgt. Dan stuurt ze eerst een zonnestraal, die om een hoekje van de aarde moet gluren om te zien, hoe het er mee staat in Lapland. En als dat zonnestraaltje terugkomt en vertelt, hoe droevig het er in het hoge Noorden uitziet en hoe bedroefd de mensen zijn, omdat alles zo donker en akelig is, krijgt de zon spijt. De volgende dag stuurt ze een paar zonnestrallen en dan weer een paar, telkens een beetje langer, en ten slotte komt ze zelf terug, warm en stralend en blij, en maakt alle mensen en alle dieren en alle planten weer gelukkig.

De vader van Sampo wist precies wanneer, ieder jaar opnieuw, die eerste zonnestraal op verkenning wordt uitgestuurd. „Dat is op vier en twintig December”, zei hij tegen zijn zoon, „'s middags om twaalf uur precies. Maar hier in het dal waar wij wonen kun je het niet zien: als je op de top van de Kebnekaisse stond, en naar het Zuiden keek, dan zou je het kunnen zien. En dat is toch zo'n prachtig gezicht!”

„Laten we dan van 't jaar eens gaan kijken!” zei Sampo. Hij was een stevig kereltje van zeven jaar en nergens bang voor. En natuurlijk hield hij veel van zijn ouders, maar toch verveelde hij zich wel eens een beetje in 't kleine hutje, waar hij met zijn vader en moeder woonde. Dus leek zo'n tochtje hem een echt buitenkansje.

Want de Kebnekaisse was de allerhoogste berg in de omtrek. Als je de top wilde zien, moest je je hoofd zó ver naar achteren buigen, dat je nek er pijn van deed. Maar zijn vader zei, dat dat beslist niet kon.

„Wou jij naar de top van de Kebnekaisse?” zei hij. „En dat nog wel op de dag voor Kerstmis? Jongen, daar kan geen sprake van zijn. Want op de top van die berg woont de boze koning Hussiï, die zo groot is, dat hij een rendier in één hap kan opeten en dan nog zoveel honger heeft als tevoren. En die zó boos is, dat hij de hele dag zit te bedenken, wat hij nu weer eens voor lelijke streken zal uithalen.

„En op de vier en twintigste December, de dag vóór Kerstmis, geeft hij daar op zijn hoge berg een feest voor al zijn dienaren en vrienden. 's Morgens om elf uur moeten zij er allemaal zijn en 's middags om één uur gaan ze allemaal weer weg. In die tijd mogen zij niet eten en drinken en ook elkaar geen kwaad doen, anders zouden

zij meteen aan het vechten slaan en dan zou de boze koning Hussii geen enkele dienaar overhouden: ze zouden elkaar opeten, met huid en haar. Maar als een mens die dag op de Kebnekaisse kwam, zou hij verstijven van schrik, alleen maar door 't zien van zoveel akelige, lelijke, gemene, gluiperige en afschuwelijke wezens, en hij zou er zelf ondeugend van worden bovendien”.

„Dus”, besloot Sampo's vader zijn verhaal, „jij kunt niet naar de top van de berg om de eerste zonnestraal om 't hoekje van de wereld te zien kijken. Dat zou veel te gevaarlijk zijn en bovendien is het veel te ver”.

Daarmee was het gesprek afgelopen, want Sampo wist wel, dat je je vader nooit moet tegenspreken. Ten eerste is dat verschrikkelijk ongemanierd en ten tweede helpt het niets. Maar hoe donkerder het werd om hem heen, hoe meer hij aan de zonnestraal moest denken, die op een keertje om de hoek van de aarde zou kijken om te zien hoe het ging met de wereld daar in 't Noorden. Elke keer dat hij daaraan dacht, legde hij zijn hoofd achterover, zodat zijn nekje er pijn van deed en probeerde de top van de hoge berg Kebnekaisse te zien. Als de maan scheen, lukte dat ook wel. En dan rekende hij uit, of hij daar nu heus niet zou kunnen komen, of dat niet zou lukken, en of het werkelijk wel zo heel erg gevaarlijk zou zijn.

Want, dacht hij, als op die dag de boze koning Hussii al zijn dienaren en vrienden op bezoek heeft, zal hij waarschijnlijk geen tijd hebben op mij te letten. En als hij wel op me let, dan zal ik een beleefde buiging voor hem maken en hem vragen of hij lekker heeft geslapen. Dan kan hij toch onmogelijk boos op me worden!

„Vader”, vroeg hij op 23 December, „weet u nu zeker, dat morgen om twaalf uur precies de eerste zonnestraal om een hoekje komt kijken?”

„Ja”, zei Sampo's vader, „dat weet ik zeker”.

„Maar hoe weet U dat nu zeker, vader? De zon kan het toch wel eens vergeten? En die zonnestraal kan toch wel eens geen zin hebben om te gaan kijken?”

„Nee, jongen”, zei vader, „dat kan niet. Want morgen is de dag waarop wij gedenken, dat het Kindje Jezus op de aarde is gekomen. Zijn Vader had hem gezonden om te zien hoe het met ons, mensen, gesteld was en toen Hij zag hoe koud en donker het in onze harten was, kreeg Hij medelijden met ons en Hij is gestorven om dat anders te maken. Daaraan denkt de zon, elke keer, dat zij de mensen bezig ziet om Zijn geboortefeest te vieren en dan schaamt zij zich ons in de steek te hebben gelaten en stuurt gauw de zonnestraal naar ons toe om te kijken. Zo vast en zeker als het Kindje Jezus op aarde is gekomen om ons te redden uit de duisternis, zo vast en zeker komt morgen de zonnestraal om een hoekje kijken”.

„Hm”, zei Sampo, „hm. Ja... Zo”. En hij knikte met zijn kleine bol en dacht heel diep na. En toen werd hij naar bed gestuurd. Want wel brandde in de kleine hut het vuur en wel verspreidde het olielampje een zacht, roodachtig licht, maar toch bleef het er vrij koud en donker, en dus vonden Sampo's vader en moeder, dat hij maar beter in bed kon liggen. Zelf kropen ze ook onder de wol.

„Dus morgen gebeurt het”, dacht Sampo aldoor weer. Hij dacht het zó dikwijls, dat hij ervan in slaap viel en er van droomde en midden in de nacht werd hij wakker en toen dacht hij er meteen weer aan. „Als ik morgenmiddag om twaalf uur op de Kebnekaisse stond, dan zou ik de zonnestraal kunnen zien”, zei hij hardop. „Morgenmiddag? Misschien moet ik „vanmiddag” zeggen. Want 't kan best zijn, dat het nu al over twaalfen in de nacht is en dan is het nu al 24 December en dan gebeurt het dus vandaag. Vandaag. Vandaag!”

Toen hij dat woordje drie keer achter elkaar had gezegd, kon hij het in zijn bedje niet meer uithouden. Heel stilletjes, om zijn vader en moeder niet wakker te maken, stond hij op, trok al de warme kleren die hij had over elkaar aan — en dat waren er een heleboel: hij werd er zo rond van als een tonnetje! — en sloop naar buiten.

Hu, wat was het daar koud! Maar wat was de wereld mooi! Heel diep blauw was de lucht. Prachtig fonkelden de sterren, honderdduizend millioenen sterren. En het mooist van allemaal was de zilveren maan, die zó helder scheen, dat de sneeuw schitterde alsof ze bezaaid was met diamantjes. En toen Sampo, de Lappenkleuter, naar boven keek, kon hij heel duidelijk de top van de Kebnekaise zien.

„Ik geloof eigenlijk niet, dat het zo héél ver weg is”, zei hij tegen zichzelf. Als ik mijn rendier haal en dat voor mijn sleetje span, en ik vraag hem heel hard te lopen, zo hard als hij kan, dan kom ik er best. Waarom zou ik het niet proberen? Als het niet lukt, ga ik terug, heel gewoon”.

Zo gedacht, zo gedaan.

Sampo haalde zijn eigen rendier, een diertje, dat een beetje op een hert lijkt maar bij de Laplanders het werk van een paardje of een ezel doet. Hij haalde zijn sleetje en spande er het rendier voor.

Toen ging hij zelf in de slee zitten, klapte met zijn zweep en riep:

„Vooruit, mijn vriendje! Loop naar de top van de Kebnekaise. Jij weet vast de weg veel beter dan ik. En haast je, want vanmiddag om twaalf uur moeten we er zijn!”

Nog voor hij was uitgesproken had het rendier het al op een lopen gezet. Nee maar, wat kon dat diertje lopen. Zijn hoeven klapperden op de hardbevroren sneeuw, zijn dunne pootjes bewogen zo vlug, dat je niet kon zien of het er twee of vier of acht of zestien had, en zijn mooie, zachte, donkere ogen keken naar de top van de Kebnekaise, de hoogste berg uit de omtrek, ja, de hoogste berg van heel Lapland.

Het wist precies, dat het daarheen moest. En het liep zo vlug, dat Sampo 't volgende ogenblik al zo'n eind de helling was opgereden, dat hij, toen hij omkeek, het huisje niet eens meer kon onderscheiden.

„Goed zo, mooi zo, vooruit!” riep hij tegen het rendier. En toen begon dit nóg veel harder te lopen. 't Leek wel of het vleugels aan zijn pootjes had.

Maar dat was toch niet zo. 't Rendier liep gewoon over de grond. En toen het bij een grote dikke steen kwam — een rotsblok was het, wel zo groot als de wasketel van je moeder en dan nog een beetje groter — toen gunde het zich niet de tijd om daarom heen te lopen. Met één sprong was het op de steen en met de volgende sprong was het er weer af. Het sleetje trok het rendier achter zich aan.

Toen draafde het rendier weer verder, en het sleetje hobbelde en bobbelde en ratelde achter hem aan. Net als toen de tocht begon. Maar toch: nee, 't was niet helemaal hetzelfde. Want de slee was, toen hij met een schok op het rotsblok terecht kwam, omgekanteld en toen hij er, met een tweede schok, weer af kwam, was kleine Sampo eruit gevallen. En nu draafde het rendier langs de helling van de Kebnekaise naar boven, naar de top, met een lege slee achter zich aan. Naast het rotsblok lag kleine Sampo, met zijn neus in de sneeuw!

„Brrrr!” zei het kleine kereltje en bijna was hij gaan huilen. Maar de eerste de beste traan die uit zijn oogjes te voorschijn kwam bevroor onmiddellijk en rolde als een harde kleine knikker langs zijn wang naar beneden.

Dat was helemaal geen prettig gevoel. Maar toch ging het, met een tweede, een derde, een vierde en een vijfde traan net zo. En dus hield Sampo maar gauw weer

op en keek om zich heen. Als hij naar boven keek, zag hij de top van de berg. Als hij naar beneden keek, zag hij, heel in de diepte, het dal waar zijn huisje lag, maar dat kon hij helemaal niet meer onderscheiden. En dus besloot hij door te lopen, want nu hij zo'n eind op weg was, zou het jammer zijn geweest terug te gaan. Hij schoot niet erg vlug op. Zijn beentjes waren maar klein, de berg was ontzettend hoog. En wat lag er toch een sneeuw, lieve tijd, wat een sneeuw. Jammer, dat hij zijn sneeuwschoenen niet aan had!

Al gauw werd hij moe. En toen hij weer naar boven keek, merkte hij, dat de top van de Kebnekaisse — 't was de aller-aller-hoogste berg in de hele omtrek! — nog helemaal niet dichterbij was gekomen. 't Leek eerder, of hij nog verder af was dan een ogenblik geleden. En toen gebeurde er iets, wat nog veel vervelender was. Sampo merkte, dat er iemand — of iets, hoe moest je het noemen? — achter hem liep.

Die iemand of dat iets zag er helemaal niet vriendelijk uit. 't Had vier poten om op te lopen, en Sampo had maar twee beentjes en die waren niet eens erg groot. Daarom kwam die ander snel dichterbij. Hij had twee grote ogen en twee grote oren en een hele grote bek, met geweldig grote tanden er in.

Jullie zult wel hebben begrepen, dat het een wolf was. Maar omdat huilen toch niets hielp en weglopen onmogelijk was, hield Sampo zich flink en hij zei:

„Hela, grijsvel, ga eens een beetje opzij. Je loopt me in de weg en ik heb haast, want ik moet naar de top van de Kebnekaisse, om mijn vriend, koning Hussii, goede morgen te zeggen en te vragen hoe hij heeft geslapen”.

„Hahaha!” lachte de wolf. Moet jij naar koning Hussii? Zo, zo. En weet je ook hoe laat het eigenlijk is?”

Daar moest Sampo heel even over nadenken. Wat had vader ook weer verteld? O ja, tussen elf uur 's morgens en één uur 's middags mocht niemand op de Kebnekaisse een ander kwaad doen en dus zei hij gauw:

Vijf minuten over elven; ik heb daarnet de klok horen slaan”.

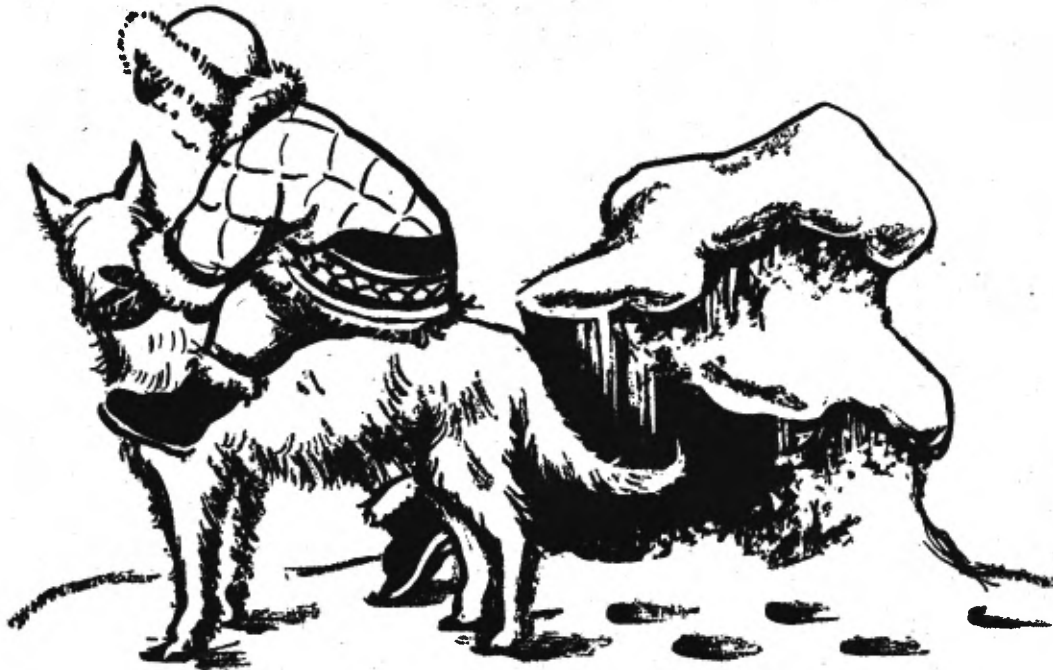
„Hm, zo”, zei de wolf en keek een beetje teleurgesteld. Maar toen zei hij vriendelijk: „Weet je wat? Ga jij maar op mijn rug zitten, anders kom je nooit op de top van de berg. Ik zal je er brengen en straks zal ik je ook weer naar beneden dragen. En als het één uur is, of vijf minuten over enen, dan ga ik ontbijten. Hoe ik dat doe, zul je wel zien”. „Goed”, zei Sampo, „dat merk ik dan wel”.

Gauw klom hij op de rug van de wolf en hij dacht bij zichzelf: 't Is nog lang geen één uur. Tegen die tijd zullen we wel verder zien.

De wolf kon verbazend hard lopen, bijna net zo hard als het rendier. In minder dan geen tijd kwamen Sampo en hij op de top van de Kebnekaisse. En waarempel, daar zat koning Hussii, precies zoals Sampo's vader had gezegd.

Maar wat was die koning groot! Gewoon verschrikkelijk, zo groot als hij was! Toen Sampo naast hem stond, reikte zijn hoofdje tot de enkel van de koning, zijn armpjes zouden te kort zijn geweest om het been van de koning te omspannen en hoe het gezicht van koning Hussii er uitzag, dat kon Sampo niet goed zien, zo hoog zat het. Maar dat het een erg lelijk gezicht was, kon Sampo toch wel merken. En dat de baard van de koning uit ijspegels bestond, zag hij ook.

Nog veel lelijker dan de koning zelf waren zijn dienaren, die om hem heen stonden. Dat waren wolven en beren en veelvraten en ratten, en lelijke, akelige, nare roofvogels. En er waren kabouters met lange neuzen en rode ogen en scheve monden. En ook kobolden, die nog veel lelijker waren: hoe ze er precies uitzagen, kan ik je

niet vertellen, maar je kreeg gewoon buikpijn als je naar ze keek.

En er was één oude toverheks en die was het lelijkst van allemaal. 't Is maar goed, dat je die nooit hebt gezien, want dan zou je vannacht vast niet kunnen slapen.

„Misschien had ik toch maar beter in mijn bed kunnen blijven”, dacht Sampo. Maar die gedachte kwam te laat en dus zei hij tegen zichzelf:

„Toch wel leuk, dat ik hier ben. Eens kijken, wat er nu verder gebeurt”.

Er gebeurde van allerlei.

De dienaren van de koning moesten vertellen wat voor ondeugende streken ze hadden uitgehaald. Wie erg ondeugend was geweest, kreeg een cadeautje en wie wel eens een enkele dag had laten voorbijgaan zonder anderen te plagen, kreeg straf. Daarna werd er een plaaglied gezongen, dat vreselijk lelijk klonk, zó lelijk, dat Sampo zijn oren dichtield met allebei zijn handjes. En toen begonnen de dieren, de kabouters, de heks en de grote koning zelf plannen te maken voor het volgende jaar. Ze wilden nog veel brutaler en lelijker en ondeugender zijn dan vroeger!

Iedereen maakte plannen, maar de koning schudde aldoor weer zijn hoofd.

„Nee, nee, nee!” zei hij telkens weer. „Dat is niet erg genoeg, dat is lang niet erg genoeg. Ik weet iets veel beters. We moeten zorgen, dat de zon, dat vervelende hete ding, dat overal heen kijkt en altijd probeert de mensen aan 't lachen te maken, niet meer terugkomt. We moeten haar, zodra ze haar gezicht durft vertonen, wegjagen. Allemaal samen. Ik ben vast met dat werkje begonnen: dat zullen jullie straks merken. Weet jullie, wat ik heb gedaan? Ik heb gezorgd, dat er straks, om twaalf uur, geén zonnestraaltje om de hoek komt kijken, om eens te zien, hoe we het hier maken. Ha, ha, ha! Ha, ha, ha! Ha, ha, ha!”

Koning Hussii lachte en de bergen in het rond dreunden er van. En toen begonnen alle wolven, alle beren, alle veelvraten, alle akelige, lelijke roofvogels, alle kabouters en alle kobolden ook, te lachen. Zelfs de heks lachte mee. Ze lachte zo akelig schel, dat je haar boven al de anderen uit hoorde.

Sampo werd er duizelig van. Hij hield allebei zijn handjes voor zijn oren. Hij stond te trillen op zijn benen. En weer rolden er een paar ijs-knikkers langs zijn wangen, want helemaal per ongeluk, zonder dat hij 't zelf wist, was hij opnieuw beginnen te huilen.

Maar toen, opeens, schoot hem wat te binnen.

Wat de koning daar zei kon niet waar zijn. Het kon onmogelijk waar zijn!

Dus ging Sampo, de Lappenkleuter, heel rechtop staan. Hij deed een paar stappen naar voren, hij zette zijn handjes aan zijn mond, om beter te kunnen roepen, en toen de koning was uitgelachen en zijn dienaren ook klaar waren met hun gegrinnik, schreeuwde hij, zo hard als hij kon:

„Je staat te liegen, koning Hussii, zo groot als je bent! Jij en je dienaren en de lelijke heks, die daar bij je zit, kunnen een hele boel. Maar die zonnestraal komt. Je zal het zien. Ze komt!”

„Wat zeg je daar?!” riep koning Hussii. Hij had moeite Sampo te ontdekken, omdat die zó klein was, bij hem vergeleken. Heel goed moest hij kijken; eigenlijk zou hij een vergrootglas nodig hebben gehad om hem goed te onderscheiden. Maar toen kreeg hij hem toch in de gaten, en hij riep:

„Wat zeg je daar, klein mirakel? Wil jij beter weten dan ik wat ik kan en wat mijn vrienden en dienaren kunnen? Wel heb ik van mijn leven! Ik zal je...”

„Ja, dat moet u dan maar doen!” riep Sampo terug, nog voordat hij had gehoord wat de koning wilde doen. „Maar je liegt toch. Je liegt. Je liegt!”

„Wat!” schreeuwde de koning nog eens, nu nog veel harder dan de vorige keer. En nu begonnen al zijn vrienden en dienaren (noem ze zelf maar op!) mee te schreeuwen. En de heks, die de lelijkste van allemaal was, schreeuwde mee. „Wat!”

„Ja, je liegt!” riep Sampo weer. En nog altijd stond hij, heel parmantig, midden voor de troon van de grote, machtige koning Hussii. „Je liegt! De zonnestraal komt wel. De zon zal haar sturen. Dat is zo zeker als dat op de avond van deze dag de geboorte van het Kindje Jezus zal worden herdacht!”

Toen schrok de koning. En al zijn dienaren en vrienden schrokken ook. Zelfs de lelijke heks schrok. Want zo lelijk en slecht en ondeugend ze waren: voor de naam van het Kindje Jezus hadden zij eerbied. De koning boog zijn hoofd. De wolven en de beren en de veelvraten keken naar de grond. De kabouters staken hun duim in hun lelijke grote mond. De kobolden deden hun ogen dicht. En de heks sloeg, voor de eerste keer, haar handen voor het gezicht, alsof zij zich schaamde.

En toen, juist op dat ogenblik, was het twaalf uur in de middag, en daar keek, in het Zuiden, een zonnestraaltje om de hoek van de aarde, om te zien hoe de mensen in 't Noorden het maakten.

't Was maar een kleine zonnestraal. En toch verspreidde zij over de eindeloze sneeuwvlakten en over de helling van de hoge berg de Kebnekaisse een sluier van heel teer roze en goud. Zo teer en zo mooi als niets anders op aarde is, behalve de glimlach van een moeder en de stralende ogen van 't Kindje Jezus.

Doodstil was het op de Kebnekaisse. Zó stil, dat je een speld zou hebben kunnen horen vallen, zelfs als hij in de sneeuw was terechtgekomen.

Dat alles duurde maar één ogenblikje.

Toen had de zonnestraal genoeg gezien. „Dag!” riep ze, en ze verdween weer uit het gezicht, want ze was teruggegaan naar de zon om die te zeggen, dat ze zo gauw mogelijk moest teruggaan naar Lapland, omdat de mensen en de dieren het daar zo verschrikkelijk koud hadden.

Tegelijk met de zonnestraal was ook de sluier van roze en goud verdwenen. En omdat de zilveren maan naar bed was gegaan toen de zonnestraal kwam en de reine, kleine sterretjes hun ogen hadden dichtgeknepen en meenden, dat hun werk was afgelopen, was het nu pikkie-stikkie-donker geworden.

En koud dat het was, koud! Nee maar, wat was het koud!

Ik moet gauw naar huis gaan, dacht Sampo. Straks is het één uur in de middag en dan eet de wolf me op, of de koning slaat me of de boze heks doet me kwaad.

Hij draaide zich om en begon de berg af te hollen. Maar zijn voetjes zakten in de sneeuw, zijn hoofdje duizelde; hij was bang, dat hij zou vallen.

Ik moet harder lopen, veel harder, dacht hij. Maar hij liep helemaal niet meer.

Hij was bepaald al gevallen, want hij merkte opeens, dat hij lag. Maar hij lag niet op de grond; hij lag in zijn eigen bedje en zijn vader en moeder stonden bij hem. „Word eens wakker, kleine Sampo”, zeiden ze allebei. „Vandaag is het feest. Het is Kerstmis. Het Kindje Jezus is geboren”.

Sampo ging rechtop zitten en keek zijn ouders aan.

„Ik weet het”, zei hij. „En zo zeker als het Kindje Jezus op aarde is geboren, zo zeker zal geen boze koning met zijn vrienden en zijn dienaren ooit het licht en de warmte kunnen verjagen”.

Zo zeker als het Kerstmis wordt, elk jaar weer, zo zeker mogen wij moed houden, ons leven lang.

Het Kerstfeest van Herman Ding Ho

J. MALONEY

vertaald door

A. RUTGERS VAN DER LOEFF-BASENAU

Het moest bekend zijn geworden dat er een Amerikaans oorlogsschip in Tangkoe zou aanleggen, want toen de matrozen die morgen heel in de vroegte aan dek kwamen, stond de kade al vol Chinezen. Het was een gekrioel van je welste — ze riepen en schreeuwden en huppelden door elkaar, ze droegen alle kleuren van de regenboog en ze boden de vreemdsoortigste koopwaren aan. Lucky en John gingen naar de commandobrug om de vlag te hijsen. De hemel van Noord China was van een naargeestig donkergrijs. Een ijzige wind sneed in hun gezichten.

„Kerstmis”, zei Lucky.

„Kerstmis”, herhaalde John. „Ja, Lucky, het ziet er niet naar uit, maar het is toch heus zo”.

Op de kade krioelden de Chinezen nu als mieren door elkaar. Er waren kooplui met kleurige zijden pyama's, met horloges en voetzoekers, met papieren bloemen en waaiers, met cigarettenaanstekers en duizend dingen meer. De matrozen wuifden. Een enkele kocht iets.

„Ding ho! Ding ho!” schreeuwden de kooplui, en daar bedoelden ze mee „Het is beste waar die we verkopen, beste waar!”

Voor de plaats waar de deur van het kombuis op dek uitkwam verdrong zich een grauw zoodje bedelaars; sommigen waren heel oud — rimpelig en krom en zonder tanden in hun mond — anderen waren weer erg jong — kleine, magere kinderen met gele gezichtjes en zwarte oogjes die bedelden, bedelden zonder iets te zeggen. Ze hadden honger, ze hadden allemaal honger, of ze nu riepen of niet. De deur van de kombuis ging plotseling open en Scotty de kok kwam naar buiten met een grote zak. De Chinezen begonnen elkaar nog meer te duwen en te verdringen, terwijl Scotty aardappels uitdeelde.

„Kijk eens naar die jochies”, zei Lucky. Een half dozijn rende achter een weggrollende aardappel aan.

Ze konden op de commandobrug de kerstmaaltijd al ruiken door de open kombuisdeur, maar op de een of andere manier hadden ze er niet veel zin in. Ze konden zich onmogelijk verheugen.

„We blijven hier tot vanavond, is 't niet?” vroeg Lucky.

„Tot tien uur,” antwoordde John.

„Weet je wat we konden doen?” vroeg Lucky, naar de bedelaars kijkend.

„Ik dacht hetzelfde”, antwoordde John. Ze maakten dat ze op de kade kwamen. De

kooplui kwamen hun stralend tegemoet: „Ding ho, misters, ding ho!” Maar ze werden opzij geschoven.

„Chocola?” vroeg een klein vuil meisje, aan Johns mouw trekkend. Er stond nu al een hele kring om hen heen. Geen Chinezen die „ding ho” zeiden; allemaal kleine bedelaars waren het. Ze keken en zeiden niets. Ze verlangden naar iets om te kunnen eten, ze hadden honger.

„Deze hier?” vroeg Lucky en hij wees op een jongetje dat zijn kleine handje in Lucky's grote knuist had geduwd. Toen keek hij naar beneden. „Nee, toch niet”, zei hij. „Deze heeft nog schoenen”.

Eindelijk, tussen al die in vossen geklede kinderen vonden ze hem: het vuilste, allermiserabelst geklede, zieligste wezentje, dat er op twee benen rondliep. Dit huiverende vijfjarige kereltje doopten ze onmiddellijk Herman Ding Ho. Hij weigerde een geluid over zijn lippen te laten komen, maar hij glimlachte zwakjes toen ze hem een reep chocola gaven. In plaats van hem op te eten, stopte hij de reep binnen zijn modderig, gescheurd buisje. Na alles, wat ze verder bij zich hadden, uitgedeeld te hebben aan de andere kinderen, riepen Lucky en John drie *rickshaws* aan. Herman keek verbaasd, maar hij verzette zich helemaal niet, toen ze hem in een van de rijtuigjes tilden en zelf in de andere twee klonnen.

„Naar de stad!” schreeuwden ze tegen de rickshawlopers en daar gingen ze, alle drie naast elkaar, over de gaten en hobbels van de slechte, bevroren aarden weg. Herman, in het midden, keek eerst naar Lucky, toen naar John, en glimlachte daarna aarzelend.

In het centrum van de stad Tangkoe lieten ze halthouden voor een soort van warenhuis.

„We gaan kleren voor je kopen”, zei Lucky, maar Herman begreep er niets van. Met Herman aan de hand sjouwden ze door de armelijke winkel en ze kochten er de beste kleren die ze konden krijgen. De glimlach van de kleine jongen begon breder te worden. Hij ging aanwijzen: dat jasje wilde hij wel hebben en die trui, en die kousen en zulke handschoenen en laarzen en zakdoeken, ja zeker, al wist hij misschien niet eens wat hij er mee doen moest. En een muts. Wat voor muts? Herman wees bij de mutsen-afdeling op een soort van vliegenierskap, met bont gevoerd en met een echte celluloid stofbril, en toen hij hem kreeg, klapte hij in zijn kleine vuile handen.

Toen ze met de inkopen klaar waren, reden ze door de nauwe, vuile straten terug naar het schip en de twee matrozen zongen luid een Amerikaans kerstliedje over klingelende belletjes dat niemand begreep. Ze voelden zich al heel wat beter te moede dan die morgen.

De hele bemanning van de kleine kanonneerboot, vijftenzestig man bij elkaar, bemoeide zich er mee toen Herman onder de douche ging en zichzelf zorgvuldig schoon schrobde. Er kwam heel wat modder af en alle reglementen betreffende het gebruik van zoet water werden in de wind geslagen. Herman gebruikte meer kost-

baar tankwater dan in het gewone doen tien man met elkaar mochten gebruiken. En het was vermoedelijk zijn eerste ervaring met zeep.

Als een geheel onherkenbaar jongetje onderging Herman daarna giechelend het droog wrijven, door vier man tegelijk, met geweldig dikke badhanddoeken.

„Herman”, zei Lucky daarna, „trek nu maar al je nieuwe plunje aan...” Maar hij bleef opeens in zijn woorden steken, want iets verschrikkelijks viel hem in. Met een ernstige stem kondigde hij beduusd aan: „We hebben vergeten ondergoed voor hem te kopen!”

„Geen nood! Hou je bedaard! Effe wachten!” riep de kanonnier eerste klas Burns, de rauwste kerel van het hele schip. Hij stak een hand als een kolenschip in de lucht en herhaalde zijn: „Effe wachten!” Hij verdween en kwam even later terug met een kort geknipt wollen hemd en een lange onderbroek waarvan hij de pijpen had afgeknipt. „Ze waren me wat gekrompen in de was”, zei hij grijnzend.

Herman zou zichzelf zeker in vijf minuten hebben kunnen aankleden. Maar nu de halve bemanning van het schip hem erbij hielp, duurde het een vol uur.

Nooit had de vloot van de Verenigde Staten van Noord-Amerika een gast met zo veel geestdrift gevierd als deze mannen van een oude, gedeukte kanonneerboot het Herman Ding Ho deden op deze vreemde Kerstdag. Op de rug van Lucky gezeten mocht hij de drie manschapskwartieren, de machinekamer en het kombuis zien en overall werd hij begroet met een „Gelukkig Kerstmis!” Hij had er geen begrip van wat deze woorden betekenden, maar hij grinnikte vergenoegd terwijl hij stuk voor stuk iedereen de hand schudde. En hij was diep onder de indruk toen de mannen in de officiersmess om hem heen stonden en „Stille nacht, heilige nacht” voor hem zongen.

„Hij begrijpt er niets van”, zei een van hen.

„Hij begrijpt wel dat we het goed met hem menen en dat is de hoofdzaak”, vond John. „We kunnen hem onmogelijk de Kerstboodschap gaan uitleggen, maar van het welbehagen in de mensen begrijpt hij nu op zijn manier toch wel iets”.

Herman salueerde plechtig toen hij boven op de tafel werd gezet in de kaartenkamer, waar hij de kapitein een bezoek bracht.

„Ik heb net zo'n kleine jongen als jij, thuis in Kansas”, zei de kapitein en Herman grijnsde omdat ook de kapitein met al dat goud hem zo vriendelijk aankeek.

Het kerstmaal in de mess duurde bijna twee uur. Herman schrokte zowat zijn eigen gewicht aan gebraden kalkoen naar binnen.

En toen stapte de officier van dienst de manschapsmess binnen.

„Starten, Max”, zei hij. „Op je post, mannen. We gooien de trossen los”.

Max Stevens, de eerste machinist, tilde Herman van zijn knieën en zette hem bij Lucky op schoot. „Goeie, Herman”, zei hij. „Nou is 't zo ver”.

Herman, zachtjes grijnzend, stak zijn hand uit naar Stevens en het leek er waarachtig op dat de man op zijn lip moest bijten.

„Tja, Herman”, 't is zo ver”, zei nu ook Lucky en hij zette het jongetje met de scheve oogjes op Johns rug. Zo begaven ze zich naar dek, waar iedereen de jongen een hartelijk vaarwel toeriep. Herman kon geen woord Engels spreken, maar toen hij zich naar links en naar rechts draaide en iedereen op zijn beurt toelachte, kregen ze allemaal het gevoel dat hij wilde zeggen: „Dank jullie wel, en ik heb er meer van begrepen dan jullie denkt”.

John sprong op de kade en Lucky reikte hem het kleine jongetje over de reling

toe. Scotty, de kok, kwam nog aanlopen met een kartonnen doos — de bemanning zou morgen geen resten van de kalkoen te eten krijgen! John schudde Hermans hand en haastte zich terug aan boord.

„Het wordt tijd dat je op je post komt”, zei de kapitein toen hij de stuurhut inkwam. „Op halve kracht vooruit”, riep hij naar beneden.

„Ja, ja, sir!” John draaide het roer rond. Het schip schoof langzaam van de kade weg. Lucky stond te kijken door een patrijspoot achter in de stuurhut. De kapitein opende de deur en keek achterom. John keerde zich om aan het roer en keek ook achteruit. Bedelaars, kooplui — alles was weg. Er stond nog maar één heel klein figuurtje op de verlaten kade. Herman wuifde niet. Hij stond met een armpje omhoog geheven, volkomen roerloos. Aan zijn voeten stond de kartonnen doos met etensresten. Of hij er behouden mee thuis zou komen?

Lucky, John en de kapitein wisselden blikken van verstandhouding. Niemand zei iets. En elk van de drie had moeite zijn tranen terug te dringen.

„Voor Herman is het in elk geval een pracht van een kerstdag geweest”, zei Lucky schor.

„En voor ons ook”, zei John, „dank zij hem”.

WIJZEN UIT HET OOSTEN

Wijzen uit het Oosten,
komend van zo ver,
zochten 't kleine Christuskind,
volgend steeds een Ster.

Wijzen uit het Oosten,
komend van zo ver,
vonden 't kleine Christuskind,
volgend steeds die Ster!

(naar een oud-Nederlands lied)

Zelf aan het werk

AAFJE FOKKER

en MIEN LABBERTON

Net als vorige jaren komt er nu, na alle verhalen die jullie gelezen hebben, iets heel anders, iets, dat je niet alleen moet lezen, maar waarbij je „zelf aan het werk” mag gaan. Eerst komt er iets voor handige knutselaars (kerstversieringen maken!) en daarna volgen weer zes opgaven om te tekenen, te kleuren, te schrijven en te denken. Aan die laatste zes opgaven (lees alles vooral heel aandachtig!) zijn weer net als bij de twee vorige kerstboeken, mooie prijzen verbonden. Het komt er dus erg op aan, dat je de opgaven goed leest, goed begrijpt, en dat je er goed je best op doet. Want je kunt er prachtige boeken mee verdienen! Hoe vinden jullie dat? Er zijn dus twee redenen, waarom je op al dit werk heel erg je best zult gaan doen. Allereerst, omdat het Kerstwerk is. Terwijl je er mee bezig bent, denk je stellig aan Kerstmis. Aan Bethlehem, aan het Kindje Jezus en zijn ouders, aan de herders en de drie koningen, en aan de Ster van God, het grote Licht in donker. En wie onder het werken aan deze dingen denkt, die wil zijn kerstwerk heel erg goed doen, dat weet ik zeker. En dan zijn er bovendien voor de laatste zes opgaven nog die mooie boeken in het vooruitzicht! Wie er vorig jaar één van verdiend heeft met zijn werk, nu, die weet wel, dat ze de moeite dubbel en dwars waard zijn! Nu komen éérst de knutselwerkjes! Kijk maar heel goed naar de tekeningen, want die helpen je erg om het goed te doen.

Zelf te maken Kerstversieringen

AAFJE FOKKER

Voor de jongsten (± 5-8 jaar)

Wat je van melkdopjes kunt maken.

I. DE STER.

Je kent natuurlijk allemaal de mooie, glimmende dopjes van de melkflessen! Voor deze ster heb je er twee nodig. Je haalt ze voorzichtig van de flessen af en knipt heel precies het omgebogen randje eraf. Dan maak je b.v. met een schaar het dopje spiegelglad door er steeds maar over heen te strijken. Je begrijpt wel, dat je de zijkant van de schaar moet

nemen. Dat is wel een geduldwerkje, maar je ster wordt dan ook prachtig. Heb je twee gladde dopjes, dan trek je de ster op doorzichtig papier over, je draait het papier om, legt het op een stukje karton en trekt de ster nog eens over. Nu staat hij duidelijk op het karton. Knip de ster uit en leg hem op een van de dopjes. Trek de ster nu met de punt van je schaar om en knip hem heel precies uit. Doe dit ook met het tweede dopje. Maar denk er om, dat je de lijntjes a-b en c-b pas het allerlaatst inknipt. Schuif de twee sterren in elkaar en rijg door de punt een fijn draadje. Nu kan de ster in de kerstboom hangen.

II. EEN IJSPEGEL.

Behalve de ster kun je ook nog een ijspegel van een melkdopje maken. Je begint weer met het melkdopje mooi glad te maken. Dan neem je je schaar en begint in het dopje te knippen, aldoor in het rond, zo smal als je maar kunt. Schrik maar niet, als het niet ineens goed gaat, want de eerste twee dopjes zullen wel mislukken. De derde? Die gaat prachtig, dat zul je zien. Heb je het knippen er goed afgebracht, dan wikkel je het smalle bandje voorzichtig om een potlood of penhouder en schuift het er even voorzichtig weer af.

Het aardigste is, als je een penhouder of penseel hebt, die van onderen smal toeloopt, dan eindigt je ijspegel in een mooi puntje. Hang de ijspegel in de Kerstboom en je zult zien hoe aardig hij schittert en glinstert.

III. DE STERRENDRAGERS.

De sterrendragertjes met hun lichtje in het midden, maak je van: Kurken, eikels, een doorgezaagd garenklosje en een smal plankje of stukje stevig karton.

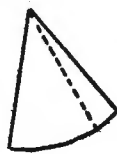
kaarsenhouder

laffe

hoofd

muts

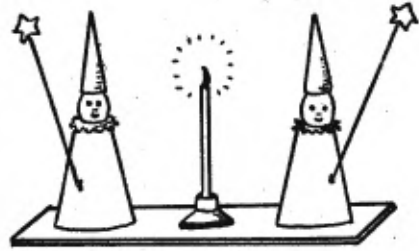
kraag

sterrestokje

Maak in de kurk van boven een gaatje, waar een lucifersstokje in past, doe dat ook in de eikel. Maak van goud- of zilverpapier een kraagje, plak dat op de kurk en zet de eikel met een lucifersstokje op de kurk. Maak van goud- of zilverpapier het puntmutsje en plak dat op

de eikel. Verf de kurk glanzend wit. Maak er een gaatje in om het sterrestokje in te lijmen. Geef het sterredragertje een gezichtje. Verf het afgezaagde klosje rood. Plak alles op het smalle plankje of reepje karton en verf dat zilver of rood of bestrooi het met het glinsterende zilverstrooisel.

Je kunt het gaatje van het garenklosje wat uitvijlen, maar je kunt ook heel voorzichtig de onderkant van het kaarsje wat afslijpen, net of je een potlood slijpt.

Je sterrendragertjes zullen met Kerstmis hun lichtje laten stralen.

2. Voor de oudere kinderen (9-12 jaar)

I. EEN ADVENTSKANDELAAR.

Waarvan deze kandelaar gemaakt is? Van een dikke tak!

Veel meer heb je niet nodig, alleen een stevig, scherp zakmes en een boor. Eerst ga je op zoek naar een stevige, dikke tak. Daarbij heb je op verschillende dingen te letten.

1) Op de bast, die zo glad en zo gaaf mogelijk moet zijn.

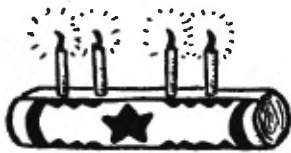
Beukenhout, berkenhout, perenhout zijn houtsoorten met een mooie, gladde bast.

2) De tak moet vrij gelijk van dikte zijn.

3) Er moeten niet te veel knoesten in het hout zijn en de tak mag niet gebarsten zijn. Zaag de tak op de gewenste lengte netjes af, zo recht mogelijk.

Neem je zakmes en maak de onderkant vlak, zodat de tak stevig op de tafel rust. Maak daarna de bovenkant vlak, zodat er gaten geboord kunnen worden voor de vier kaarsen. Gebruik geen schuurpapier, want dat neemt de mooie glans van het hout weg.

Nu snijd je voorzichtig met je zakmes aan weerskanten een ring af van de bast. Zorg, dat de hele bast is weggesneden en het blanke hout te voorschijn komt. Daarna snijd je aan boven- en onderkant kleine hoekjes uit. Ten slotte het moeilijkste: de ster in het midden. Daarvoor maak je eerst een ster van papier. Je plakt hem luchtig op de bast en maakt met je mes precies langs de randen van de ster insnijdingen. Haal de papieren ster er af en snijd nu geduldig en heel precies de hele ster uit de bast tot de ster je in het blanke hout tegenglanst. Meer versiering is niet nodig. Boor de gaten voor de kaarsen. Zet de kaarsen erin en je zult een kandelaar hebben, die van een eenvoudige schoonheid is.

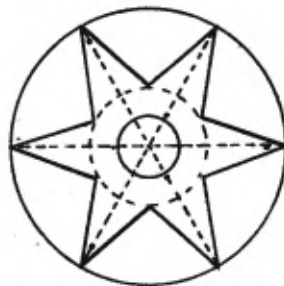

Heb je al eens meer snijwerk gedaan, dan kun je zelf een versiering bedenken. Overhaast je bij dit werk niet, want het slagen ligt voor een groot deel in de toewijding, waarmee je het doet.

II. EEN STERRELICHTKROON.

Voor deze lichtkroon heb je triplex-hout nodig, liefst berkentriplex, afgezaagde garenklosjes, een klein bloempotje, rood lint.

Je begint met een stukje triplex goed glad te schuren. Denk aan de draad van het hout. Daarna teken je de ster op het hout, net zo groot, als je wilt. Eerst teken je een cirkel, zet de straal van de cirkel op de omtrek af, je krijgt dan zes punten. Teken een tweede cirkel binnen de eerste. Dat wordt de grootte van de sterpunten, zet ook hier de straal van de cirkel af op de omtrek, maar zorg, dat de punten precies tussen de punten van de eerste

cirkel komen. Verbind de punten van de beide cirkels (zie tekening). Schuur de hulplijnen weg en zaag de ster uit. Trek in het midden een kleine cirkel, die ook wordt uitgezaagd. Boor op de aangegeven punten gaatjes om het rode lint door te halen, waar de kroon aan opgehangen wordt. Nu boen je het bloempotje goed schoon en verzilvert het, als het potje goed droog is. Steek door het gaatje een stukje wit ijzerdraad, dat aan de binnenkant omgebogen wordt. Het bloempotje is nu een klokje geworden, dat je met drie lintjes aan de kroon vastmaakt. Hang er nog smalle lintjes over, maak aan de uiteinden een klein dennetakje vast.

Nu moeten als laatste nog de kaarsenhoudertjes op de ster geplakt worden, waar je de afgezaagde garenklosjes voor gebruikt, die je glad en blank geschuurd hebt. Zet er kaarsjes in en de kroon kan opgehangen worden.

Je kunt het hele kroontje nog verven, maar nodig is het niet, want het glanzende berkenhout met de rode linten en witte kaarsen is op zichzelf zeker mooi genoeg.

A. F.

Ziezo, dat waren de vijf knutselwerkjes voor handige vingers.

En nu ga ik jullie vertellen, hoe mijn zes opgaven zijn. Je mag er één van maken, of meerdere, je mag ze ook alle zes maken! Wie dat doen, komen op een aparte lijst te staan, de lijst van „alle zes”. En als je ze dan ook goed gemaakt hebt, en netjes, nu, dan kun je wel zeker zijn van zo'n mooie boekenprijs!

Maar met elke van deze zes opgaven, ook al maak je er maar één, is al zo'n prijs te behalen. Begin ze dus nu maar gauw te lezen, en dan — blijmoedig er mee aan het werk!

I. OP WEG NAAR BETHLEHEM. (losse kleurplaat)

De eerste opgave is: het kleuren van een plaat. Je hebt zeker al lang gezien, dat er een plaat los in het boek ligt. Dat is de kleurplaat voor dit jaar. Zie je al, wat hij voorstelt? Jozef en Maria zijn op weg naar Bethlehem. Het loopt tegen de avond.

De hele dag hebben ze gereisd en Maria is moe. Ze zit zwaar en loom op de ezel die haar draagt, maar ze kijkt blij, omdat ze de eerste huizen van Bethlehem beginnen te zien. Nog maar één kromming van de weg, denkt Maria, en dan zijn we er heel gauw. Ze weet nog niet, dat het niet zo gemakkelijk zal zijn, in het overvolle Bethlehem een onderdak te vinden. Maar ze weet wèl, dat in deze nacht haar kindje geboren zal worden. En vooral dáárom is er die blijde trek op Maria's gezicht. En ook Jozef is verheugd, dat kun je duidelijk zien.

En nu mogen jullie deze mooie plaat kleuren! Dat is een prachtig werk. Maak er vooral een blije plaat van. Denk er aan, dat de mensen in het Oosten kleurige kleren dragen. Denk aan de goede kleuren voor de stenen, de weg, de heuvelhelling, de huizen, de gebouwen, de bomen. En het ezeltje!

Denk er bij, dat je met deze kleurplaat naar Bethlehem gaat! Je mag het met kleurpotloden doen, met pastel, met verf, dat kies je maar zelf. Maar wát je ook neemt, doe het netjes, doe het met grote toewijding. Want, het is een Kerstplaat!

II. ZIEK GEWEEST.

De tweede opgave hoort óók bij een plaat. Maar die moet niet gekleurd worden, daar moet een verhaal bij komen! En dat verhaal moeten jullie zelf bedenken.

Je ziet dat oude vrouwtje wel zitten? En wat die kinderen komen doen, dat zie je zeker ook wel. „Ziek geweest”, heet deze plaat. Wie zou er ziek geweest zijn? Het vrouwtje? Of het meisje? Ja, dat zou óók kunnen. Of misschien de moeder van die twee kinderen? Of . . . nee, je moet maar zelf gaan zitten bedenken. Van wie zou

het hondje zijn en hoe heet het? En hoe heten de kinderen? Zijn ze broer en zus? En hoe heet het vrouwtje? Hoe oud is ze? En hoe kennen die kinderen haar? Wat zit er in dat kopje?

Er is een heleboel te bedenken bij deze plaat, dat merk je wel. Nog véél meer, dan wat ik hier gevraagd heb. Schrijf je verhaal vooral netjes, en maak er zo min mogelijk taal- en schrijffouten in. Want die horen niet in een Kerstverhaaltje!

III. KETTING RIJGEN.

Nu moeten de grote jongens niet dadelijk denken, dat dit een kinderachtig werkje is. Want dat is het heus niet. Er moet n.l. een „ketting” worden gemaakt van alle mogelijke woorden, die met Kerstmis en het Kerstfeest in verband staan. Zo'n ketting ontstaat, doordat elk volgend woord weer moet beginnen met de laatste letter van het vóórgaande woord. Je begint dus b.v.: Koningen, nachtwake, engelenzang, gebak, kerstboom, enz. enz. Of je begint: Kerstlied, duisternis, slinger, reis, stal, enz. enz. Zoek zelf maar weer een ander begin, maar je mag deze woorden wel gebruiken, hoor. Je moet je woorden in rijen onder elkaar opschrijven en duidelijk nummeren, en als je er mee ophoudt, zet je er onder: Ik heb een ketting van woorden. Natuurlijk je aantal op de plaats van die puntjes.

Ik ben benieuwd, wie de langste en mooiste kettingen rijgen!

IV. ZELF TEKENEN.

De vierde opgave is weer heel iets anders. Hieronder staat een klein verhaal, dat je eens héél aandachtig moet lezen. Terwijl je het leest, komen er stellig verschillende beelden voor je ogen van die dieren en van wat zij zeggen en doen. Er is geen enkel plaatje bij dit verhaal. Waarom niet? Omdat je er zelf één of méér plaatjes bij mag tekenen. Om het nu eens deftig te zeggen: Jullie moeten dit verhaal met eigen tekenwerk illustreren. Gekleurd of niet gekleurd, dat mag je zelf kiezen.

Zeg nu niet: Ik kan niet mooi tekenen. Want de meeste kinderen kunnen het beter, dan ze zelf wel denken. Probeer het maar. Het gaat hier ook niet om het mooiste tekenwerk — het gaat om de aardigste en de beste illustratie van het verhaal. Hier volgt het nu:

Wat er in de Kerstnacht gebeurde.

In de Kerstnacht, toen het Grote Licht had geschenen en het Grote Lied was gezongen, stonden enkele dieren stil bij elkaar. Na een poos begonnen zij zacht te praten. „Hoe zou dat komen?” vroeg een oud kreupel schaap. „De wolf stond naast me en hij deed me niets.”

„En ik zag opeens, dat de leeuw vlak achter mij stond,” blaatte een klein, zwak lammetje. „Maar ik was niet bang voor hem”.

En een jonge witte gans zei: „De vos liep naast me voort en we hebben samen gepraat, alsof we vrienden waren. Hoe kan dat?” Ditzelfde zeiden ook de kippen en eenden. En een oude haas vertelde, hoe hij de tijger had gezien en gevoeld had, dat hij niet weg hoefde te lopen, en twee jonge konijnen, die hadden willen vluchten voor een sperwer, hadden hem rustig over zich heen zien vliegen. Hoe was alles zo vreemd, zo veilig in deze nacht?

Van hoge hoogten daalde een grote koningsadelaar in hun midden neer. Ze schrokken niet, ze bleven roerloos wachten.

„Dit is de Heilige Nacht”, zei de adelaar. „Voor alle landen, voor alle eeuwen. De Nacht, waarin de aarde iets van de Grote Vrede leert en steeds weer leren zal, jaar in, jaar uit, eeuw in, eeuw uit. De Vrededorst ligt ginds in een kribbe, een pasgeboren kind. Hij heeft geen kussen, geen deken, geen warm hemdje heeft hij aan. Is de aarde Hem wel waard? Gegroet, gij allen. Vrede zij met U”.

Met deze woorden verhief de adelaar zich op zijn machtige wieken en vloog omhoog. Ze hoorden het ruisen van zijn vleugelslagen, tot hij uit hun ogen verdween. Het was even heel stil nu. „Ik ga wat wol plukken uit mijn vacht”, zei het kreupele schaap, en het zag meteen, dat het kleine, tere lam al bezig was, zich wat dons wol uit zijn smalle zijden te trekken. Op hetzelfde ogenblik begonnen de jonge gans, de eenden en de kippen heftig met de snavels tussen hun veren te wroeten en het bergje donsveren naast hen werd hoe langer hoe groter. De haas en de speelse konijnen, die dit alles zagen, hadden in een ogenblik uit hun wollige borsten een dikke bol grijs witte wol bijeengerold.

„Zijn we klaar?” vroeg het schaap. „Dan gaan we nu”.

En nooit heeft moeder Maria geweten, hoe het gekomen was, dat de volgende morgen, toen zij wakker werd, haar Kindje een zacht veren kussentje had en een donzen dekentje, en gewikkeld was in een kleedje van warme schapenwol.

M. L.

V. VOGELPUZZLE.

Omdat het zo erg prettig is, om in de winter de natuur niet te vergeten, is de vijfde opgave er een, die met de vogels te maken heeft. De vogels buiten, in December! Er wordt van jullie gevraagd een lange zin samen te stellen van 116 letters.

Hij bestaat uit 26 woorden. Je moet daartoe de getallen van 1-116 goed ruim en duidelijk naast elkander opschrijven, met telkens een open-gelaten regel er tussen (daar moeten de letters op komen!) Neem maar een flink groot stuk papier. En nu krijg je de volgende gegevens:

25 - 60 - 50 - 110 - 88 - 83 - 112 - 92 - 18 - 11 - 106 - 16 - 82 - 35 is iets wat je 's winters vooral niet moet vergeten.

28 - 75 - 103 - 91 - 14 - 85 - 70 - 96 daar rijg je snoeren van voor de mezen.

48 - 97 - 30 - 105 - 7 - 52 - 89 - 115 - 98 kun je klaar kopen om op te hangen aan een tak.

114 - 55 - 4 - 17 - 69 - 10 - 100 - 3 - 32 - 22 hebben de vogels ook 's winters behoefte aan.

113 - 84 - 56 - 74 - 20 - 94 - 80 - 24 - 63 - 33 kruipen ze wel in, om warm te slapen.

6 - 2 - 99 - 46 - 77 acrobaten onder de vogels.

111 - 107 - 49 - 102 - 58 - 8 - 93 - 23 - 65 vertrouwelijk vogeltje, komt graag op je voer af.

5 - 62 - 45 - 27 - 1 - 42 timmerman onder de vogels.

81 - 53 - 38 - 57 - 73 - 12 gauwdief onder de vogels.

61 - 19 - 93 - 36 - 52 zie je veel in tuinen en parken.

15 - 51 - 43 - 116 - 13 - 108 - 88 mooie vogel, maar lelijke rover en schreeuwer.

50 - 79 - 95 - 41 andere naam voor dezelfde vogel.

72 - 40 - 80 straatjongen onder de vogels.

39 - 87 - 54 - 20 - 48 - 31 - 37 - 20 eet liefst van de grond, nestelt graag in beuken.

67 - 101 - 12 - 50 - 26 - 106 - 9 - 47 - 21 voor elke vogel 's winters een reuze tractatie.

5 - 24 - 68 - 71 - 109 - 48 - 59 - 50 - 66 - 89 algemene naam voor wie geen trekvogel is.

10 - 76 - 104 - 65 - 90 - 34 - 50 - 68 - 5 - 74 - 64 - 44 zo worden vogels genoemd die in ons land komen overwinteren.

86 - 112 - 29 - 78 vereniging (zo is er in ons land een ? van vogelliefhebbers).

Ziezo! Hoe zijn nu deze achttien woorden, en welke lange zin heb je nu gekregen? Zet vooral elk lettertje heel nauwkeurig onder zijn eigen getal! Goed succes er mee!

VI. MEER WAARD.

En nu komt de laatste opgave! Dat is een verhaaltje, waaruit woorden zijn weggelaten, die jullie moeten proberen in te vullen. In plaats van het woord zie je telkens een cijfer staan, dat het aantal letters van dat woord aangeeft. Schrijf nu het verhaaltje goed ingevuld keurig op, en denk goed na bij de woorden, die je kiest.

Jaap en Henk waren (9). Jaap woonde in een (8) huis, zijn (5) had een auto en Jaap kreeg op zijn (10) en op (11) en (8) altijd grote cadeaux. Henk woonde in een heel gewone (6), op een (9); zijn (6) waren eenvoudige (6) en hij kreeg ook altijd heel (10) dingen op die (10). Zo kwam het, dat (4) wel eens een beetje (7) was op (4).

Het liep weer tegen Kerstmis. Jaap vertelde, dat hij vorig jaar een gramfoon had (8) en dat hij nu een (5) had gevraagd. Henk zette grote (4) op. „En wie (8) bij jullie de (9)?” vroeg hij. „Dat weet ik niet”, zei Jaap. „Paps en Mam gaan naar Parijs”.

„En jij dan?” vroeg Henk heel (8).

„Onze (8) kinderjuffrouw komt zolang bij ons”, zei Jaap. „We gaan altijd naar de bioscoop met haar”.

Henk vroeg (5) meer. Hij was stil geworden. Hij begreep opeens, dat hij iets had, dat véél méér (5) was dan grote (7). Alle jaren vierden ze thuis een heerlijk (10).

Vader (3) voor, Moeder (8) en (4), ze (6) ook allemaal (5) bij de (5) en het (10) straalde door de (5) en ook in hun (6). Want je voelde je altijd zo (3) van (6). Zou hij zijn mooie (10) willen ruilen voor een groot (8)? O néé, (7) niet!
Toen Henks (6) hem die avond kwam (9), vroeg Henk: „Mam, mag (4) ook op onze (10) komen? Hij krijgt niets anders dan een (5)”.

„Vind je dat zo (6)?” vroeg zijn moeder.

„Nee, maar ons Kerstfeest is toch veel (4), hè Mam?”

Zijn moeder gaf hem een (4). „Laat Jaap maar bij ons (5)”, zei ze. „Je hebt groot (5), mijn jongen. Een (4) Kerstfeest en de (11) die je daaraan behoudt, is méér waard dan de (13) cadeaux”. Ze wou weggaan, maar (4) riep haar nog even (5). „Ik ben vaak (7) geweest op Jaap”, zei hij, „maar dat is nou (4)”.

„Gelukkig”, en Moeder streek hem even over zijn (4), „dat is dan al de eerste (5) van (8) voor jou. Wie tot Jezus gaat, m'n jongen, wordt altijd gezegend”.

Over deze woorden bleef Henk nog (8), voor hij (7).

Dit zijn nu de zes opgaven. De ene is wat moeilijker dan de andere, maar dat moet ook, want jullie hebben verschillende leeftijden. De beoordeling geschiedt dan ook in verband met ieders leeftijd. Ga nu maar plezierig en opgewekt aan het werk er mee, maar let heel goed op de volgende punten:

- a. Elk werkstuk moet op een apart vel papier staan en moet ondertekend zijn met je volle naam, je volledige adres en je leeftijd (geboortedatum).
- b. Je brieven moeten goed gefrankeerd zijn en kunnen nooit als drukwerk verzonden worden.
- c. Je inzendingen moeten uiterlijk 15 Januari 1954 verzonden zijn aan:
Mej. Mien Labberton, J. J. Talsmalaan 14, Oosterbeek.
- d. Wie het geluk hebben een prijs te behalen, moeten mij de goede ontvangst daarvan per omgaande berichten.
- e. Voor meerdere kinderen uit eenzelfde gezin zijn bij de Uitgeverij (Spiegelgracht 19, Amsterdam-C) nog losse kleurplaten aan te vragen. Doe dit dan bijtijds, zodat je niet te laat komt.

En nu nemen we afscheid, mijn kinders. Gebruik goed, zindelijk papier, goede inkt, goede pen, goede kleurtjes. Ik wens je allen van harte een gezegend Kerstfeest toe. En prettige, toegewijde arbeid bij dit werk.

Allen gegroet, en tot volgend jaar!

M. L.

Kleurplaat, behorende bij „Het Licht Schijnt overal” 1953
(zie de toelichting in de rubriek „Zelf aan het werk” blz. 51, onder I.)

